

Księga Micheasza

Seria Studiów Biblijnych

Pedro Snoeijer

Görlitz / Zgorzelec 2013

Wersja 1

Księga Micheasza. Seria Studiów Biblijnych

Wersja 1

Zgorzelec / Görlitz, styczeń 2013
Copyright © by: Pedro Snoeijer, 2013

www.pedrosnoeijer.blogspot.com
www.biblisch-reformiert.org

Niniejsza publikacja ukazała się najpierw jako seria artykułów na blogu w roku 2012/13.

O ile nie podane inaczej, cytaty biblijne pochodzą z Biblii tzw. warszawskiej (Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa 1994)

Wstęp do Księgi Micheasza

Rozpoczynamy serię rozważań Księgi Micheasza. Aby móc dobrze zrozumieć dalsze omówienia poszczególnych jej fragmentów, proponujemy najpierw artykuł, jako wstęp do Księgi Micheasza.

Księgi prorockie Starego Testamentu często uznawane są za trudne, dlatego też wielu chrześcijan rzadko albo wcale ich nie czyta. Chciałbym zachęcić Was do ich czytania i rozważania, ponieważ księgi te są także częścią nadal aktualnego Słowa Bożego. Proponuję cykl rozważań Księgi proroka Micheasza. Dla jej lepszego zrozumienia pierwszy artykuł poświęcam wprowadzeniu w jej skomplikowany kontekst historyczny, nie zapominając, że trzeba ją czytać w kontekście znaczeniowym całej Biblii.

Autor i data powstania

W pierwszym wersecie autor prezentuje siebie jako Micheasz z Moreszet. Moreszet jest małym miasteczkiem położonym na górze, ok. 30 km na południowy zachód od Jeruzalem, nieopodal filistyńskiego miasta Gat. Jest to jedno z miast, które Sennacheryb (bibl. Sancheryb) zdobył w 701 p.n.e. (1,14).

Nic więcej nie wiemy o Micheaszu lub o jego przodkach. Raczej nie był zawodowym prorokiem, lecz prawdopodobnie był rolnikiem, ale pewności oczywiście nie mamy. Z pewnością bardzo dobrze znał sytuację rolniczą, co wynika z obrazów, których używa. Imię Micheasz oznacza dosłownie: „Kto jest jak PAN?”

Jego imię jest podsumowaniem jego głoszenia (por. 7,18): PAN Bóg jest suwerenny, wszechmocny i święty, który karze za grzech, ale zbawia wiernych.

Micheasz żył w tym samym czasie, kiedy prorok Izajasz (742-681 p.n.e.).

Najprawdopodobniej Izajasz i Micheasz dobrze się znali. Izajasz pochodził ze szlacheckiej rodziny i działał na dworze królewskim w stolicy Jeruzalem. Micheasz natomiast pochodził z małego miasteczka, był bogatym prorokiem wiejskim, wykazującym zainteresowanie losami zwykłych ludzi, cierpiących przez działanie bogatych.

Micheasz wystąpił w czasach królów judzkich Jotama (742-735 p.n.e.), Achaza (735-715 p.n.e.), Hiskiasza (715-686 p.n.e.). Jest to okres 750-586 p.n.e. (Izajasz zaczął swoją działalność w 739 p.n.e.). Prawdopodobnie działał w czasie 735-700 p.n.e.

Izrael był wówczas podzielony na dwa królestwa: dziesięć plemion tworzyło północne królestwo – Izrael, ze stolicą w Samarii, a plemię Judy i Benjamina tworzyło południowe królestwo – Judy, ze stolicą w Jeruzalem (1 Królewska 11). W Księdze Micheasza jednak nazwa Izrael oznacza często całość Izraela i Micheasz prorokuje zarówno dla północnej, jak i dla południowej części królestwa.

Kontekst historyczny

Przed rozpoczęciem czytania Księgi Micheasza zaleca się przeczytanie **2 Księgi Królewskiej 15,17-20,21** oraz **2 Kronik 26-30**, aby zrozumieć sytuację polityczną, która jest kontekstem księgi Micheasza.

Podczas panowania króla Uzjasza (ojca króla Jotama), w królestwie Judy panował dobrobyt, którego Izrael nie znał od czasów Salomona. Ludzie jednak odwrócili się od Boga i zajmowali się swoimi sprawami i biznesem; rozwijała się korupcja i niesprawiedliwość socjalna.

Wyższa warstwa społeczeństwa żyła w coraz większym luksusie, kosztem innych. Przepaść między bogatymi a biednymi była ogromna. Chciwość bogatych była tak straszna i niszcząca dla innych, że Micheasz porównuje ją do kanibalizmu (3,2-3)

W tym czasie Imperium Asyryjskie (obecnie północny Irak) stało się największym i najpotężniejszym, zdobywającym coraz więcej krajów. Armia asyryjska znana była ze swojej nowoczesnej techniki wojskowej oraz ze swego okrucieństwa. Ze względu na zagrożenie wojenne ze strony północnego królestwa i Aramejczyków (2 Kronik 28,6), król Achaz z Judy

szukał pomocy u Asyryjczyków, co uczyniło go wasalem Asyrii, za co musiał rocznie dużo płacić (2 Królewska 16,5-9, Izajasz 7).

W roku 722 p.n.e. Samaria i północne królestwo zostało zdobyte przez Asyryjczyków.

Północny Izrael został wyprowadzony na wygnanie i nigdy nie wrócił (2 Królewska 18,9-12).

W tym momencie Asyria stała się potężnym mocarstwem, posiadającym większość Bliskiego Wschodu.

Rozwój terytorialny imperium asyryjskiego

Kiedy w 705 p.n.e. Sancheryb stał się królem Asyrii, król Hiskiasz z Judy próbował zerwać z Asyrią, licząc na pomoc m.in. Egiptu (2 Królewska 18,21; Izajasza 30,1-5). Hiskiasz przygotowywał się na oblężenie, zbudował wtedy m.in. istniejący nadal, współcześnie, tunel Syloam, aby zabezpieczyć sobie dostęp do wody (2 Kronik 32,3-5; 28-30; por. Izajasza 22,8-11). Po uporaniu się z buntem w Babilonii, Sancheryb udał się w 701 p.n.e. z wielką armią do Judy, zdobył 46 miast królestwa. Wśród nich było miasto Lachisz, drugie miasto po Jeruzalem. W jego pałacu w Niniwie znajdowały się płaskorzeźby, pokazujące, w jak okrutny sposób Sancheryb potraktował mieszkańców Lachisz (znajdują się one obecnie w British Museum). Także miasto Moreszet, skąd Micheasz pochodził, zostało zniszczone przez Sancheryba, a jego mieszkańcy zabici lub wyprowadzeni na wygnanie do Asyrii. Następnie Sancheryb oblegał Jeruzalem (2 Królewska 18,17; 2 Kronik 32,9; Izajasza 36,2), ale Jeruzalem zostało w cudowny sposób przez PANA uratowane (Izajasza 37,14-20). Jeruzalem zostało uratowane, ale cały kraj został doszczętnie zniszczony. Zniszczono miasta i pola uprawne, a większość mieszkańców została zamordowana lub wygnana do Asyrii (2 Królewska 18,13). Oznaczało to ogromną klęskę i kryzys społeczno-ekonomiczny. Był to też czas ogromnej korupcji. Przywódcy polityczni i religijni byli zainteresowani jedynie własnymi sprawami, zainteresowani tylko tym, aby jak najbardziej wzbogacić się kosztem biednych, co spowodowało nadmierną przepaść między bogatymi a biednymi; bogaci żyli w ogromnym luksusie, a biedni nie mieli z czego żyć.

Kontekst religijny

W tym czasie poglądy i zwyczaje religijne Izraela niewiele się różniły od pogańskich. Religia stała się pustą zewnętrzną formą. Izraelici byli przekonani, że dopóki Bóg jest wśród nich, nic im nie grozi, ponieważ są przecież narodem wybranym: wystarczy brać udział w rytuałach i ofiarach z myślą: jeśli tylko rytuały zostaną dobrze wykonane, Bóg będzie błogosławił. Jest to typowy pogański sposób myślenia, przeciwstawiający się przesłaniu Biblii. Izrael zapomniał, że przymierze ma warunki: Bóg jest święty, co oznacza, że Bóg sędzi grzech (3,12)

Król Achaz w Jeruzalemie nawet swojego syna ofiarował Bogu (2 Królewska 16,3-5; Micheasza 5,12-14; 2 Chronik 28,1-3). Zamknął na jakiś czas też świątynię (2 Królewska 28,23-25), a potem postawił ołtarz asyryjskiego bożka w świątyni PANA. Dopiero król Hiskiasz zaczął reformować religię (2 Królewski 18,4; 2 Chronik 31,1).

Temat i cel Księgi Micheasza

Boża suwerenność

Któż jest, Boże, jak Ty... (7,18). Boga nie można z nikim porównać. On jest wszechmocnym Panem wszechświata (4,13), jest suwerenny, święty. Bóg jest sprawiedliwy i jest miłością. Bóg jest sprawiedliwy i kara niesprawiedliwość, ale jest też pełen miłości i łaskawy: daje możliwość nawrócenia się.

Bóg kara grzech, ale dla resztki Izraela, pozostającej Mu wierną, jest wielka nadzieja odnowienia (7,8-20). Bóg jest łaskawy i wysłał proroka, który ostrzega lud. Bóg chce, aby wszyscy zostali zbawieni i daje możliwość nawrócenia się (3,7-8).

Ludzka odpowiedzialność

Wybranie przez Boga nie oznacza gwarancji, że automatycznie wszystko będzie dobrze. Fakt, że Bóg wybrał Izraela nie oznacza, że Izrael może żyć jak chce. Izrael jest ludem wybranym, mającym przymierze z Bogiem, co oznacza, że istnieją też warunki przymierza: Izrael powinien żyć w sprawiedliwości i świętości, trzymając się Prawa Mojżeszowego. Każdy człowiek na ziemi ma odpowiedzialność, aby żyć w sposób święty i sprawiedliwy, służąc Bogu i uwielbiając Go we właściwy sposób.

To znaczy też, że każdy człowiek jest odpowiedzialny za to, jak traktował innych.

Etyka społeczna (2,1-13; 7,1-7)

Micheasz mówi bardzo dokładnie o grzechach. Grzechy dokonywane są nie są tylko przeciw Bogu, ale też przeciw innym ludziom, grzechy mają implikacje zarówno teologiczne jak i socjologiczne.

Grzechy, wspomniane przez Micheasza, to:

- Niemoralne i skorumpowane życie (2,1-2; 3,1-2)
- Bałwochwalstwo (1,7; 5,12-15; 6,16)
- Religia składająca się tylko z rytuałów (6,6-8)
- Fałszywi prorocy (3,5-7)
- Chciwi kapłanie i przywódcy (3,11)
- Żli przywódcy (3,1-12; 6,1-16)

Struktura księgi Micheasza

Księga Micheasza nie ma charakteru chronologicznego, ale została napisana tematycznie. Struktura to tzw. chiasm (jest to figura stylistyczna, w której strukturze tematy powtarzają się w sposób symetryczny, jak to widać w niżej podanym schemacie), gdzie centralna część jest bardzo ważna:

A	Nadchodzący sąd i zniszczenie	(rozd. 1)
B	Grzechy ludzi	(rozd. 2)
C	Grzechy przywódców	(rozd. 3)
D	Nadzieja i odnowienie	(rozd. 4-5)
C'	Grzechy miasta i jego przywódców	(rozd. 6)

B' Grzechy ludu (rozd. 7,1-8)
A' Przyszła zamiana sądu w odnowienie (rozd. 7,8-20)

Księga Micheasza nie odnosi się tylko do społecznej sprawiedliwości, do naszego prywatnego życia w wierze. Księga głosi również plan zbawienia Bożego dla świata.

Księga Micheasza 1,1-7

1 Słowo Pańskie skierowane do Micheasza z Moreszet za czasów Jotama, Achaza i Ezechiasza, królów judzkich - to, co widział o Samarii i Jeruzalem.

2 Słuchajcie, wszystkie narody, wsłuchuj się, ziemio, i to, co ją napętnia!

Niech <Pan> Bóg przeciw wam będzie świadkiem,

Pan z pałacu swego świętego!

3 Bo oto Pan wychodzi ze swego przybytku, zstąpi i deptać będzie po wyniosłościach ziemi.

4 Stopnieją pod Nim góry, rozdziela się doliny jak wosk przed ogniem, jak wody rozlane po stoku.

5 Wszystko to z powodu występku Jakuba i grzechów domu Judy.

Jaki występku Jakuba? Czy nie Samaria?

Co za grzech domu Judy? Czy nie Jeruzalem?

6 «Przeto uczynię Samarię rumowiskiem na polu, miejscem pod uprawę winnicy; kamienie jej stoczę w dolinę i obnażę jej fundamenty.

7 Wszystkie jej bożki będą potłuczone cały jej dorobek w ogniu spalony.

Wszystkie jej posągi rozbiję w gruzy, bo z zapłaty nierządnic są zgromadzone i w zapłatę nierządnic się obróca».

Tekst z Biblii Tysiąclecia

Wyjaśnienie tekstu

w. 2

Tzw. Biblia Warszawska tłumaczy „święty przybytek”, ale użyty tu hebrajski wyraz oznacza pałac.

w. 3

PAN Bóg zstąpi ze świętego pałacu. Jest to obraz wojny: Potężny król wyrusza na wojnę ku zwycięstwu (por. Sędziów 5,4-5; Psalm 18,8-16; Izajasza 26,21).

Często PAN Bóg zstępował, aby zniszczyć wrogów Izraela, ale teraz przyjdzie, aby ukarać swój lud za grzechy.

Wzniesienia: centralną część Izraela stanowią regiony górskie, militarnie najważniejszy teren: kto opanuje ten rejon, panuje nad całym krajem.

Wszędzie na terenie Izraela znajdowały się na wzniesieniach pogańskie ołtarze.

w. 4

Dopóki Bóg pozostaje w niebie, ludzie czują się bezpiecznie i czują się silnymi. Ale kiedy wszechmocny Bóg zejdzie, nic nie może oprzeć się jego sądowi.

Ludzie w czasach Micheasza wiedzieli jak potężna armia Asyryjska maszeruje, zdobywa i niszczy wszystkie miasta i wsie po drodze. Bóg jest potężniejszy niż armia asyryjska.

w. 5

To wszystko jest karą za złamanie przymierza przez Izrael.

Występek – hebrajski wyraz oznacza złamanie przymierza / Prawa.

Bóg wybrał Izrael jako swój ludu i zawarł z nimi przymierze, a przymierze posiada warunki.

Bóg obiecał wierność, ale wymagał też od Izraela wierności, wyrażonej w przestrzeganiu Jego prawa. Izrael nie trzymał się tych warunków i spotyka go kara.

Mimo faktu, że królestwo Izraela było podzielone na królestwo północne i południowe, dla Micheasza jest to jeden lud Boży.

Dwie stolice, Samaria i Jeruzalem, reprezentują dwa państwa, ale chodzi tu o całość Izraela.

5b należy tłumaczyć: *jakie są wzniesienia (kultowe) Judy? Czyż nie Jeruzalem?*

Pogańskie wzniesienia kultowe były zazwyczaj na wyższych punktach. Zawierały drewniane słupy symbolizujące Aszerę (żeńską boginię płodności, por. 5,13) oraz jeden lub więcej kamienne filary, symbolizujące męskiego boga płodności (por. 2 Królewska 3,2). Znajdowały się tam też kamienne ołtarze.

W Samarii początkowo Izrael nie chciał służyć innemu Bogu, pragnęli tylko widocznego Boga jak inne ludy (por. Ks. Wyjścia 32). Stawiano byka, jako posąg Boga. Z czasem dołączono innych bogów. Najbardziej znanym był Baal (nazwa oznacza: pan, właściciel) oraz Asztarte (bogini płodności)

w. 6

Samaria była potężnym miastem na górze, posiadającym bardzo grube mury miejskie. Styl i konstrukcja murów i budowli należały od najlepszych i najpiękniejszych na Bliskim Wschodzie. Dla ludzi wydawało się niemożliwym, że może zostać kompletnie zniszczona. Asyryjska armia zdobyła, zniszczyła doszczętnie miasto, nawet zrzucając wszystkie kamienie z murów w dolinę. Dziś jeszcze można zobaczyć pozostałości ruin. Określenia użyte przez autora nie oznaczają trzęsienia ziemi, lecz zniszczenie przez potężną armię.

miejszem pod uprawę winnicy – zniszczenie jest tak ogromne, że góra wygląda, jakby nigdy nie było na niej miasta.

obnażę jej fundamenty – kojarzy się ze wstydem obnażenia (por. Ezechiela 16,37; Ozeasza 2,12).

w. 7

Cały kult pogański zostaje zniszczony.

Zapłata nierządnic wskazuje na prostytucję religijną, co grało bardzo ważną rolę w pogańskich religiach. Ludzie myśleli, że wszelkie życie i energia powstaje przez seksualny kontakt bogów. Przez prostytucję rytualną człowiek mógł dostąpić boskiego życia i siły.

Pieniądze, zdobyte przez prostytucję na cele kultu, w końcu będą służyć kultowi asyryjskiemu, wszystko zostaje zrabowane przez Asyryjczyków.

Ciekawym jest, że chodzi tu o kompletne zniszczenie jednego z najważniejszych, najpiękniejszych i najpotężniejszych miast, ale Micheasz wspomina tylko o zniszczeniu kultu. To jest właściwy cel Boga.

To czego Izrael nie zrobił, mianowicie zniszczenia kultu pogańskiego (Ks. Powt. Prawa 7,25; 9,21), Bóg sam uczyni przez armię asyryjską.

Przygotowanie kazania

Stosunkowo rzadko głoszone są kazania z jednego z tak zwanych małych proroków Starego Testamentu, ale zachęcam, aby podjąć się tego. Księga Micheasza zawiera wiele bardzo ważnych przesłań, które są wciąż aktualne.

Poniżej prezentuję kilka tematów tekstu, które można rozwinąć w kazaniu.

Bałwochwalstwo

Podstawowym grzechem, który sprowadza karę Bożą, jest bałwochwalstwo.

Dzisiaj nie ma bogów, takich jak w starożytności, ale bałwochwalstwo nadal istnieje.

Bałwanem/idolem jest wszystko, co staje na pierwszym miejscu w naszym życiu, wszystko w czym pokładamy zaufanie, co daje nam poczucie bezpieczeństwa; wszystko, bez czego nie jesteśmy w stanie żyć. Bałwan/idol jest czymś, co stoi między nami a Bogiem.

Wiele rzeczy, które same w sobie są dobre, mogą stać się bałwanem, jeśli staną się dla nas zbyt ważne.

Dzisiaj bałwochwalstwem mogą być np.: pieniądze, praca, status społeczny, przesady i zabobony, horoskopy, okultyzm, muzyka, piłka nożna i sport w ogólności, hobby, nawyki, seks, kariera, rodzina, zdrowie.

Ale także pragnienie władzy, sukcesu, lub pieniędzy, a nawet obrona pewnych doktryn mogą łatwo stać się bałwochwalstwem.

Jest to często proces. W Samarii nie chcieli od razu innego Boga, chcieli tylko widocznego boga. Z czasem dołączyli innych bogów z sąsiednich krajów, jako dodatkową gwarancję bezpieczeństwa. Nigdy nie wiadomo, jak daleko może pójść niewinny - wydawałoby się z początku - proces...

Podobnie jest też dzisiaj. Chrześcijanie zazwyczaj nie chcą świadomie pokładać zaufania w czymś innym, niż w Bogu, niemniej każdy wierzący musi badać siebie, czy Bóg jest rzeczywiście na pierwszym miejscu.

Bóg jest wszechmocny i święty

Imię Micheasza oznacza: Kto jest jak PAN? (por. 7,18).

Wierzmy, że Bóg jest wszechmocny, suwerenny, święty. Ale często też zapominamy co to znaczy. Przez Jezusa Chrystusa mamy dostęp do Boga Ojca, ale On nadal jest święty i wszechmocny. Powinniśmy mieć pełen respekt dla Niego.

Boga nie można z niczym porównywać. Nie można wyobrażać Go sobie. Nasze wyobrażenia zawsze będą zbyt nikłe. Dlatego obrazy Boga są tak straszne, bo pomniejszą wielkość Boga. Jeżeli żyjemy w świadomości, że jesteśmy dziećmi wszechmocnego i świętego Boga, następstwo nie może być inne, jak tylko takie, że nasze życie ulegnie zmianie!

Sąd Boży

Ludzie współcześni niechętnie słuchają o sądzie i karze Bożej. Wielu chrześcijan woli podkreślać te elementy charakteru Boga, które im się podobają, np. że Bóg jest miłością. Chętnie zapominają o innych elementach, które im się nie podobają, np. sąd i gniew Boży. Tak powstają bardzo jednostronne obrazy Boga.

Podobnie było w czasie Starego Testamentu. Prorocy, którzy głosili Słowo Boże, nie byli popularni, wielu nie chciało ich słuchać, a nawet reagowano agresywnie na głoszenie. Współcześni kaznodzieje nie powinni bać się głoszenia sądu Bożego, gdyż jest to część Słowa Bożego.

Prorocy nigdy się nie cieszyli z powodu kary, raczej byli z tego powodu w żałobie (por. 1,8). Taka też powinno być nasza postawa.

Ważnym też jest, że głoszeniu sądu Bożego zawsze towarzyszy nawoływanie do nawrócenia się. Bóg jest łaskawy i pełen miłosierdzia, chce, aby ludzie zostali zbawieni. Dlatego Bóg zstąpił z nieba i dał możliwość nawrócenia się. A nawróconym, którzy pozostaną Mu wierni, Bóg obiecuje nową przyszłość, odnowienie i wieczne życie z Nim.

W Jezusie Chrystusie Bóg zstąpił z nieba na ziemię. Jezus daje nowe życie, odnowienie, o którym Micheasz w dalszych rozdziałach także mówi. Pamiętajmy jednak, że nadejście Jezusa nie anuluje sądu Bożego. Przez Jezusa gniew Boży z powodu grzechu nie zanikł. Mamy zbawienie i nowe życie w Jezusie dlatego tylko, że Jezus poniósł sąd i karę, On doświadczył gniewu i kary Bożej z powodu naszych grzechów. Jeżeli wierzymy w Jezusa Chrystusa, kara nas już nie dotyczy, lecz mamy w Nim wieczne życie.

Księga Micheasza 2,1-13

- ¹ *Biada tym, którzy leżąc na swych łożach, obmyślają zbrodnię i knują zło,
a gdy świta poranek, popełniają je, gdyż jest to w ich mocy.*
- ² *Gdy pożądają pól, grabią je, a gdy domów, zabierają je;
gnębią męża i jego dom, właściciela i jego dziedzictwo.*
- ³ *Dlatego tak mówi Pan:
Oto Ja obmyślam dla tego rodu klęskę, z której nie będziecie mogli wyciągnąć szyi
ani się z niej podnieść, gdyż będzie to czas zły.*
- ⁴ *W owym dniu zanuć o was pieśń szyderczą i odezwie się skarga tej treści:
Jesteśmy doszczętnie zniszczeni!
Posiadłość mojego ludu jest pomierzona, nikt mu jej nie odda.
Nasze pola podzielono między tych, którzy nas wzięli do niewoli,
⁵ i nie będzie nikogo, kto by wam przydzielił częśćkę i rzucił los w zgromadzeniu Pana!*
- ⁶ *Nie krzacie złowieszczo - tak mówią.
Czegoś takiego nie powinno się przepowiadać. Nie spotka nas taka hańba!*
- ⁷ *Czy dom Jakuba jest przeklęty? Czy duch Pana jest ukrócony?
Czy takie miałyby być jego dzieła?
Czy jego słowa nie są życzliwe dla tego, kto postępuje w sposób prawy?*
- ⁸ *Lecz to wy występujecie jako nieprzyjaciele mojego ludu!
Niewinnego pozbawiacie odzienia,
płaszcz ściągacie z tych, którzy niczego złego nie przeczuwają, jak ci, którzy wracają z wojny.*
- ⁹ *Żony mojego ludu wypędzacie z miłych ich domów,
ich niemowlętom zabieracie na zawsze moją chwałę.*
- ¹⁰ *Wstańcie i odejdźcie! Tu nie wasze miejsce na pobyt.
Z powodu nieczystości jest ono zgubione, a zguba ta jest nieodwracalna.*
- ¹¹ *Gdyby ktoś przyszedł i w duchu kłamstwa i fałszu mówił:
Będę wam prorokował o winie i trunku - to byłby kaznodzieja dla tego ludu!*
- ¹² *Na pewno zbiorę całego Jakuba, na pewno zgromadzę resztkę Izraela.
Skupię go jak owce w ogrodzeniu, jak trzodę na wygonie,
i będzie to gwarny tłum ludzi.*
- ¹³ *Przed nimi pójdzie ten, który będzie łamał szyki,
przełamie opór na przedzie, przejdą przez bramę i wyjdą.
Przed nimi będzie kroczył ich Król, a Pan będzie na ich czele.*

Imię Micheasza funkcjonuje jako temat całej księgi i oznacza: Kto jest jak PAN?

Drugi rozdział Księgi Micheasza pokazuje straszną sytuację społeczną w Izraelu, a jednocześnie reakcje na to PANA Boga: pełną gniewu i osądzenia. W poprzednim rozdziale Micheasz mówił ogólnie o grzechu Izraela, teraz omawia go szczegółowo. Grzech Izraela ma implikacje socjalne i teologiczne. Socjalne implikacje: bogaci niszczą Izrael wzbogacając się w skrajny sposób na koszt biednych. Jest to przekroczenie Prawa Bożego. Teologiczne implikacje: bogaci myślą, że ziemia należy do tego, kto ma siłę i moc aby ją zdobyć i utrzymać, zapominając, że ziemia należy do PANA i jest dana każdej rodzinie w dzierżawę (Ks. Kapłańska 25,23).

Struktura tekstu

- w. 1-5 Ostrzeżenie gnębieli biednych
- w. 6-11 Oskarżenie chciwych bogatych i zapowiedź wygnania
- w. 12-13 Zebranie 'resztki' Izraela do Jeruzalem przez Boga

Egzegeza

w. 1

a gdy świta poranek, popełniają je, gdyż jest to w ich mocy (w. 1b)

W nocy złodzieje wykonują swoje złe czyny a czas poranku na Bliskim Wschodzie to czas na sprawiedliwość po ciemnej nocy. (Por. np. Psalm 104,20-22). W różnych tekstach biblijnych

znajdujemy oczekiwanie Bożej sprawiedliwości o poranku (np. 2 Samuela 15,2; Job 7,18; Psalm 37,6; 73,14; 90,14; 143,8; Jeremiasza 21,12, i inne). Królowie sądzili zazwyczaj w godzinach rannych.

Wyraźnie dostrzec można ironię w tym tekście: zamiast sprawiedliwości o poranku ludzi Izraela spotyka niesprawiedliwość.

Przestępcy czują, że stoją ponad Prawem, ponieważ są silni. Jedyne co się liczy jest moc i siła. Silniejszy ma prawo po swojej stronie.

w. 2

Micheasz oskarża na podstawie Prawa Bożego. Dziesiąte przykazanie: *Nie pożądam...* (Ks. Wyjścia / 2 Mojż. 20,17). Pożądać oznacza chcieć czegoś na podstawie wyglądu lub wartości materialnej. Pożądanie wskazuje na serce człowieka jako źródło złych zachowań.

W rolniczym społeczeństwie Izraela, pole było dla ludzi źródłem dochodów, nie posiadający pól człowiek zmuszony był do pracy jako najemnik lub niewolnik. Posiadanie pól więc gwarantowało niezależność i wolność w społeczeństwie. Dlatego Bóg dał każdej rodzinie kawałek ziemi (Ks. Liczb 26,52-56). Prawo Boże gwarantowało, że każdy posiadał swoją ziemię jako dziedzictwo na zawsze (Ks. Kapłańska / 3 Mojż. 25,10; Ks. Liczb / 4 Mojż. 36,1-12).

Ekonomicznym i społecznym ideałem dla Izraela był naród wolnych ludzi posiadających ziemię, zarabiających sami na siebie. Nie było tu miejsca dla niewolników lub najemników. Ziemia stanowiła więc nie jakiś kawałek nieruchomości, który możesz kupić lub sprzedać, lecz święte dziedzictwo.

Bogaci w nielegalny sposób używając siły przywłaszczali ziemię innych (por. 1 Królewski 21).

Wyraz tłumaczony jako *gnębią* (Hebr. *asiaq*) oznacza zabranie od słabszego jego źródła dochodów. Może to zawierać korupcję, kradzież, lub inne.

Bardzo możliwym jest, że chodzi tu o pożyczki na bardzo niekorzystnych warunkach, przez co biedniejsi, nie mając innych możliwości, zostali związani, podobnie jak obecnie dzieje się to w wielu krajach południowej Ameryki i w Afryce.

Wyraz *dziedzictwo* (Hebr. *nahālā*) oznacza wszystko, co rodzina otrzymała od PANA na zawsze jako zapewnienie wolności w obiecanej ziemi.

w. 3-4

Wszystkie straszne grzechy nie pozostaną bez kary. Bogaci traktujący bardzo źle słabszych zostaną ukarani i potraktowani jeszcze gorzej. Istnieje pewna analogia między tym co czynili a karą która ich spotka: zostanie im zabrane wszystko co posiadają i staną się niewolnikami. Podobnie jak oni zabrali biedniejszym wszystko, pozbawiając ich środków utrzymania i czyniąc ich niewolnikami, im również zostanie zabrane wszystko.

Jest to zapowiedź wygnania. Asyryjczycy nie są dosłownie wspomniani, ale zostało to wypełnione przez wygnanie do Asyrii.

Wyraz tłumaczony jako *zniszczeni* (Hebr. *šadad*) wyraża bardzo mocne zniszczenia, jak np. podczas wojny.

Posiadłość (Hebr. *heleq*) oznacza szczególnie ziemię rolną. Chodzi więc o posiadłości, które są gwarancją dochodów.

Znowu ironia: przestępcy zostaną ukarani w ten sam sposób jak potraktowali innych: tak jak oni jako silniejsi w Izraelu zabierali innym ziemię, tak ktoś jeszcze silniejszy zabierze im wszystko.

PAN, Który jest Właścicielem ziemi, dał każdej rodzinie ziemię jako dzierżawę. Nastąpiło to przez los (Ks. Jozuego, 12-22) Właścicielem ziemi jest nadal PAN Bóg, dał on ją bowiem każdej rodzinie nie na własność, lecz w dzierżawę. Dlatego nie mogli sprzedać 'swojej' ziemi (Ks. Kapłańska / 3 Mojż. 25,23). Skoro jest jej właścicielem, PAN ma w każdej chwili prawo

ją odebrać i dać wrogom (Ks. Kapłańska / 3 Mojż. 26,33; Ks. Powt. Prawa / 5 Mojż. 28,49-68).

Niektórzy komentatorzy widzą problem w tym, że cały naród zostaje ukarany za grzech dotyczący tylko części narodu. Jednak w Biblii istnieje pojęcie kooperacyjnej winy, gdzie cała rodzina lub klan, związany razem, odpowiada za grzechy jednego członka (por. np. 2 Samuela 24,17).

Po złym czasie dla pognębianych i uciskanych, nadejdzie zły czas dla całego narodu, jako kara.

w. 5

Tu następuje ostry punkt kulminacyjny: bogaci nie będą w przyszłości mieli nikogo, kto ich reprezentuje. Oznacza to wieczną śmierć, nie będą mieli udziału w nowej ziemi, kiedy na nowo ziemia zostanie rozdzielona.

Micheasz głosi wygnanie, podczas którego ziemia będzie Izraelowi odebrana i dana wrogom. Ale ponieważ Bóg obiecał Abrahamowi ziemię jako wieczne dziedzictwo, Bóg da w przyszłości ziemię z powrotem. Lecz ci, którzy zgrzeszyli, już jej nie otrzymają. Nie otrzymają oni miejsca w zgromadzeniu PANA, co oznacza, że znikną: czeka ich wieczna śmierć.

Wyraz *zgromadzenie* (Hebr. *qahal*) oznacza święte zgromadzenie, szczególnie kiedy Bóg zbiera Izrael. W greckim tłumaczeniu Starego Testamentu ten wyraz zostaje przetłumaczony jako *ekklesia*, co w Nowym Testamencie oznacza *kościół*.

Z lektury dalszego ciągu Księgi Micheasza wynika, że tymi, którzy otrzymają w przyszłości znowu udział w zgromadzeniu, będą ci stanowiący *resztkę*, która pozostała wierna Bogu (Ks. Micheasza 2,13; 4,6-7, por. też Jeremiasza 31,31-34).

Tylko ta *resztkę* może mieć nadzieje na przyszłość na podstawie Bożych obietnic (Ks. Rodzaju 17,8; Ks. Powt. Prawa 30,1-10; 2 Samuela 7,16; Micheasza 7,20).

w. 6-7

W Izraelu było wielu fałszywych proroków (por. 1 Królewski 22,24; Jeremiasza 2,8; 6,13; 23,9-32; Ezechiela 13,1-9, i inne). Tworzyli oni religijne i polityczne elity, byli oficjalnymi teologiami w Izraelu, reprezentującymi poglądy większości.

Przekazywali oni ludowi tylko pół prawdy, głosząc tylko miłość i dobroć Bożą, a nie chcąc głosić sądu Bożego.

Fałszywi prorocy sami stali się wrogami Izraela, chcącymi uciszyć Prawdy Boże. Byli przeciwni Micheaszowi głoszącemu sąd Boży (por. Izajasza 30,10; Amosa 7,10-13).

Werset 7 jest podsumowaniem treści głoszenia fałszywych proroków. Za tym stoi fałszywe zrozumienie przymierza. Izrael myślał, że skoro Bóg zawarł z nimi przymierze, będzie ich kochał, niezależnie jak żyją. Czuli się bezpieczni i zapomnieli o warunkach przymierza, o Prawie Bożym.

Kiedy Izrael, lud przymierza, odrzuca Prawo Boże, nie trzymając się warunków przymierza, staje się wrogiem Boga (por. Ew. Mateusza 7,24-37; 12,50 i inne).

Głoszenie prawdziwych proroków: podkreślają lojalność wobec PANA w trzymaniu się Prawa (Ks. Powt. Prawa 13,2-6) oraz głoszą co nastąpi (Ks. Powt. Prawa 18,21-22).

w. 8-9

Fałszywi prorocy głoszący to, o czym czytaliśmy w poprzednich wersetach, są wrogami Izraela, wprowadzając lud w błąd. To ma bardzo poważne konsekwencje, bowiem fałszywe proroctwo prowadzi do niemoralnego zachowania i tworzy fałszywy światopogląd.

Bogaci w Izraelu, bogacąc się na koszt słabszych zachowują się w taki sam sposób jak wrogowie z armii asyryjskiej czy babilońskiej.

Bóg dał Izraelowi bogactwo, aby był piękny wśród narodów (Ezechiela 16,9-14). Teraz jednak całe bogactwo jest w rękach małej mniejszości ludu.

w. 10-11

Wstańcie i odejdźcie! Tu nie wasze miejsce na pobyt.

Prawdopodobnie tymi samymi słowami, którymi bogaci wypędzili ludzi z ich posiadłości Bóg wypędzi ich z miejsca pobytu. Hebrajski używa wyrazu (*menuha*) oznaczającego miejsce odpoczynku, miejsce dobrobytu.

Prawo Boże określa dokładnie kto lub co jest czyste lub nieczyste. Ktoś lub coś nieczyste nie może przebywać w obliczu świętego Boga. Przez grzechy bogatych cała ziemia stała się nieczysta. Dlatego grzesznicy muszą zostać wyrzuceni z ziemi.

Nauczyciele (teologowie) narodu są kłamcami, głoszącymi *wino i trunek* (piwo), symbolizujące luksus i bogactwo w złym sensie. Dla ludzi, chcących słyszeć takie głoszenie jedynym co się liczy jest własny dobrobyt i bogactwo. To skrajna forma 'teologii sukcesu'

w. 12-13

Po groźbach sądu i ostrych ostrzeżeniach dla grzeszników, następują słowa nadziei dla wiernej resztki.

Najpierw Micheasz używa obrazu Boga jako Pasterza-Króla, pełnego troski o swój lud. W wersecie 13 zamienia ten obraz na język militarny: *przełamać opór, przejść przez bramę*. Bóg najpierw zgromadzi swoją resztkę wewnątrz bramy Jeruzalemu. Jest to obraz oblężenia Jeruzalemu przez armię asyryjską, podczas którego wielu mieszkańców Judy i Izraela znalazło schronienie wewnątrz murów miasta. Jednak wróg nie zdobędzie miasta, PAN Bóg jako wódz wyrwie się z miasta przez bramę i z potężną armią wyzwoli swój lud z oblężonego miasta. Tylko PAN Bóg jest jedynym przywódcą Izraela, któremu można naprawdę zaufać.

Imiona Jakuba i Izraela oznaczają u Micheasza nie podzielony Izrael. Nie cały Izrael dostąpi zbawienia, lecz tylko mniejszość, tzw. *resztką*, pojęcie, które znajdujemy częściej w Starym Testamencie. *Resztką* oznacza mniejszość Izraela, która dostąpi zbawienia (por. Micheasza 4,7; 5,6-7; 7,18; Jeremiasza 23,3; 1 Królewski 19,18; Ew. Łukasza 15, Jana 10,27-30). PAN zgromadzi Resztkę Izraela w całość, nikogo nie będzie brakować, PAN ochroni ich (Psalm 23,1-4; 80,2; 95,7; 100,3; Ezechiela 34,31).

Przygotowanie kazania

Wiele tematów tego tekstu jest dzisiaj wciąż bardzo aktualnych.

1. Jednostronne głoszenie miłości Bożej

Falszywa teologia jest niebezpieczna. Wielu nie traktuje dzisiaj grzechu poważnie i nie chce słyszeć o gniewie i karze Bożej za grzech. Jest to także problem wśród chrześcijan. W wielu kościołach stosuje się jednostronne głoszenie miłości Bożej i nie głosi się już konsekwencji grzechu, a więc gniewu Bożego oraz sądu. Wielu chrześcijan jest przekonanych, że skoro Bóg jest miłością, nie należy mówić o karze i gniewie Bożym.

To prawda, Biblia naucza, że Bóg jest miłością: *Panie, Panie, Boże miłosierny i łaskawy, nieskory do gniewu, bogaty w łaskę i wierność*, (Ks. Wyjścia 34,6). Ale nie wolno przemilczeć dalszego ciągu tego wersecu: *zachowujący łaskę dla tysięcy, odpuszczający winę, występki i grzech, nie pozostawiający w żadnym razie bez kary, lecz nawiedzający winę ojców na synach i na wnukach do trzeciego i czwartego pokolenia!* (Ks. Wyjścia 34,7)

Biblia głosi karę za grzech oraz rozwiązanie, które Bóg w swojej miłości i łaskowości daje w Jezusie Chrystusie.

Także w Nowym Testamencie znajdujemy temat sądu Bożego. Nikt tyle nie powiedział na temat piekła i sądu jak sam Jezus Chrystus (por. np. 1 Koryntian 6,9-11; Galatów 5,21; 2 Tymoteusza 2,12).

Jeżeli głosimy tylko miłość Bożą, głosimy tylko połowę prawdy i zachowujemy się, tak jak fałszywi prorocy, jak wrogowie wierzących (w. 8).

Mówienie tylko lub przeważnie o sądzie i karze, jest tak samo złe, ponieważ też stanowi pół prawdy. Ewangelia głosi sąd Boży, ale dobra nowina polega na tym, że mamy możliwość uciec od sądu: możemy osiągnąć zbawienie pod jednym warunkiem: poprzez wiarę w Jezusa Chrystusa.

2. Fałszywe poczucie bezpieczeństwa w kościele

Dzisiaj wielu ludzi w kościele, sądzi, że skoro są członkami kościoła, skoro są ochrzczeni, wszystko jest w porządku. Podobnie Izrael uważał, że skoro Bóg zawarł przymierze z nimi, wszystko jest w porządku i niczego nie muszą się bać.

Jest to niebezpieczeństwo zarówno w kościołach tzw. tradycyjnych, jak i też ewangelikalnych.

Izrael źle rozumiał przymierze. Przymierze posiada warunek: postępowanie według Prawa Bożego. A grzesznika, który przekrocza Prawo i nie chce się nawrócić spotka kara. W kościele nie ma automatyzmu. Bycie członkiem kościoła nie jest bezwarunkowe. Jesteśmy zbawieni tylko z łaski, przez wiarę, ale wiara bez uczynków jest martwa, czyli, nie jest wiarą.

3. Sąd nad socjalnymi i ekonomicznymi grzechami

Już po ilości przepisów dotyczących życia społecznego i ekonomicznego w Prawie Bożym widać, że dla Boga socjalna sprawiedliwość jest bardzo ważna.

Bóg w bardzo wyraźny sposób ostro potępia bogatych, którzy źle traktują słabszych, wzbogacając się na koszt biedniejszych. Jest to potępienie wszelkiej niesprawiedliwości z powodu działania tylko na rzecz własnych interesów. Z omówionego tekstu wynika, że spotka ich wieczne potępienie (patrz komentarz na werset 5).

To wciąż bardzo aktualny temat w obecnych czasach, gdzie kilka procent ludzi posiada większość bogactw. W naszym kraju zarówno bogactwo jak i bieda się powiększa.

W Biblii samo bogactwo nie jest potępione, lecz bogactwo na koszt innych. Niestety także dzisiaj ludzie często wzbogacają się właśnie na koszt innych (korupcja, kombinowanie, egoistyczny sposób prowadzenia biznesu, itd.)

Kara Boża dla tych ludzi jest bardzo ostra: odebranie wszystkiego oraz, jeśli się nie nawrócą, czeka ich wieczna śmierć.

Należy pamiętać jednak, że Micheasz mówi do ludu Bożego, mającego przymierze z Bogiem. Większość bogatych dzisiaj nie jest wierzącymi, dla nich nie sama niesprawiedliwość, czyli brak życia według Prawa Bożego, jest powodem potępienia, lecz są potępieni dlatego, ponieważ odrzucają Jezusa Chrystusa.

Samo zdobywanie wielkiej ilości ziemi nie jest potępione. W Izraelu każda rodzina otrzymała swoją ziemię jako dziedzictwo. To sytuacja, która dzisiaj już nie obowiązuje.

4. Pożądanie i egoizm

Nie chodzi w tym tekście tylko o wzbogacenie się. Większość z nas raczej nie jest bogatymi, więc można łatwo myśleć, że to nas nie dotyczy. Ale źródłem grzechów socjalnych jest pożądanie (10 przykazanie) a to już dotyczy zarówno bogatych jak i biedniejszych. Każdy z nas musi się ciągle na nowo badać, czy nie pożąda.

Związany z pożądaniem jest problem i grzech egoizmu, powodujący, że jestem przede wszystkim zainteresowany własnymi interesami, nie obchodzą mnie inni.

5. Resztki

Zarówno w ST jak i w NT widzimy, że większość ludzi odwraca się od Boga, co też jest często naszym gorzkim doświadczeniem dzisiaj. Czasami możemy się czuć taką resztką,

jestemy taką małą mniejszością w społeczeństwie, w którym większość (jak nam się wydaje) nie chce żyć z Bogiem i według Jego Przykazań. Ale Bóg ma słowa wielkiej nadziei i pociechy dla *resztki*. *Resztką*, pozostającą mu wierna zostanie zbawiona, co Bóg wykonał ostatecznie w Jezusie Chrystusie. Mimo to co świat czyni, mimo to jak ludzie wokół nas żyją, my powinniśmy zostać wiernymi Jezusowi.

Zarazem zachęca to nas też, aby głosić Ewangelię, aby innych ludzi nie spotkał sąd, lecz aby mogli dostąpić zbawienia przez Jezusa Chrystusa.

6. Troska dla biedniejszych

Tematem Księgi Micheasza jest *Kto jest jak PAN?* PAN Bóg troszczy się o biednych, o tych, którzy zostają gnębieni. Jeżeli Bóg troszczy się o nich, to my powinniśmy Go w tym naśladować.

Księga Micheasza 3,1-12

- ¹ *Wtedy rzekłem: Słuchajcie wy, naczelnicy Jakuba, i wy wodzowie domu Izraela:
Czy nie waszą rzeczą jest znać prawo?*
- ² *Lecz wy nienawidzicie dobrego, a miłujecie złe.
Zdzieracie z nich skórę i mięso z ich kości.*
- ³ *Jecie mięso mojego ludu, zdzieracie z niego skórę i łamiecie jego kości;
krajecie to tak jak mięso w garnku i jak pieczeń na patelni.*
- ⁴ *Będziecie kiedyś wołać do Pana, lecz On was nie wysłucha:
zakryje wtedy swoją twarz przed wami, ponieważ popełniliście złe czyny.*
- ⁵ *Tak mówi Pan o prorokach, którzy zwodzą mój lud,
gdy zęby ich mają co gryźć, zwiastują pokój,
lecz przeciwko temu, który im nic do ust nie da, ogłaszają świętą wojnę.*
- ⁶ *Dlatego zaskoczy was noc i nie będzie widzenia,
zapadnie ciemność i nie będzie wieszczby;
słońce zajdzie nad prorokami i dzień stanie się im ciemnością.*
- ⁷ *Jasnowidze będą zawstyżeni, a wieszczkowie zawiedzeni;
wszyscy zakryją sobie twarze, bo nie będzie odpowiedzi Boga.*
- ⁸ *Lecz ja jestem pełen siły,
ducha Pana, prawa i mocy,
aby oznajmiać Jakubowi jego przestępstwo,
a Izraelowi jego grzech.*
- ⁹ *Słuchajcie tego, wy, naczelnicy domu Jakuba,
i wy, wodzowie domu Izraela, którzy czujecie wstręt do prawa
i wykrzywicie wszystko, co proste!*
- ¹⁰ *Budujecie Syjon, przelewając krew,
a Jeruzalem, popełniając zbrodnię.*
- ¹¹ *Jego naczelnicy wymierzają sprawiedliwość za łapówki,
a jego kapłani nauczają za zapłatę,
jego prorocy wieszczą za pieniądze,
i na Pana się powołują, mówiąc: Czy nie ma Pana wśród nas?
Nie spadnie na nas nieszczęście!*
- ¹² *Dlatego z powodu was Syjon będzie zorany jak pole,
Jeruzalem stanie się kupą gruzu,
a góra świątyni zalesionym wzgórzem.*

W poprzednich rozdziałach czytaliśmy, że Micheasz prorokuje zniszczenie miast Izraela z powodu niesprawiedliwości bogatych oraz korupcji liderów i elit religijnych Izraela.

Struktura tekstu

- 3,1-4 poniżające i okrutne traktowanie biednych przez przywódców Izraela
- 3,5-7 fałszywi prorocy
- 3,8 prawdziwy prorok
- 3,9-12 odnowienie Jerozolimy

w. 1

Król posiadał ostateczną odpowiedzialność dopilnowania sprawiedliwości społecznej. W każdym mieście i wsi starsi byli odpowiedzialni za sprawiedliwość i działali jako sędziowie. Poza tym król ustanowił oficjalnych sędziów w kraju, delegując ich tak jak Mojżesz (por. Ks. Wyjścia 18,13-26 i Ks. Powt. Prawa 1,15-18). Najwyższy sąd składający się z kapłanów i sędziów i ostatecznie miejsce odwołania znajdowało się w Jerozolimie (Ks. Pot. Prawa 17,8-13). Obok sędziów kapłanie byli też odpowiedzialni za nauczanie oraz dopilnowanie przestrzegania Prawa Bożego.

Jeśli sprawiedliwi przywódcy Izraela miłują Prawa Boże (Psalm 1,2; 19,8-12; 119,1) i decydują w sprawach w sposób sprawiedliwy, wtedy sprawiedliwość powoduje, że w kraju jest dobrze dla wszystkich (por. Amos 5,24).

Przywódcy w czasach Micheasza jednak pogardzili sprawiedliwością i dobrem kraju (Izajasz 1,17-26; 5,7 i 23). Znać PANA oznacza czynienie sprawiedliwości (Jeremiasza 22,15-16). Zwrot „znać Prawo” oznacza nie tylko intelektualną znajomość przypisów, ale też czynienie prawa oraz moralne poczucie sprawiedliwości. Znajomość Prawa oznacza, że sprawiedliwość i miłość rządzą.

w. 2-3

nienawidzicie dobrego, a miłujecie złe.

Po hebrajsku brzmi to bardzo mocno. Wyraz nienawiść (hebr. *sane*) oznacza mocną nienawiść z pragnieniem pozbycia się znienawidzonego. Także wyraz miłowanie (hebr. *'ahab*) jest bardzo mocnym wyrazem.

Zamiast być dobrymi pasterzami, przywódcy stają się ludożercami.

Micheasz opisuje obszernie ucztę ludożerców, bo to jest to, co bogaci i przywódcy czynią. Ich niesprawiedliwość oznacza niszczenie i śmierć biednych.

w. 4

Sąd nad nimi jest sprawiedliwy: tak jak oni nie słuchają, kiedy cierpiący biedni wołają, tak PAN nie będzie słuchał, kiedy oni będą wołali. Wyraz wołanie (Hebr. *z'q*) oznacza mocne, emocjonalne wołanie kogoś o pomoc w chwili wielkiego niebezpieczeństwa. Wyraz ten też jest używany, aby opisać modlitwę podczas wielkiej klęski.

PAN zakryje lub odwróci swoją twarz, co oznacza, że już nie będzie miłosierdzia dla nich. Najgorszą formą sądu dla człowieka jest kompletna nieobecność PANA Boga.

Historia Izraela pokazuje, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i słucha wołania Izraela (np. Ks. Liczb 20,16; Ks. Powt. Prawa 26,7; Jozuego 24,7 i inne). Ale PAN Bóg wobec niesprawiedliwych, którzy się nie nawrócą, jest twardy i bez miłosierdzia, dokładnie taki, jakimi oni sami byli. (Por. Przysłów 21,13; Ew. Mateusza 6,14-15). Jest czymś strasznym wpaść w ręce rozgniewanego Boga (Przysłów 1,26; Ew. Mateusza 15,11-13; Ew. Łukasza 16,26; 2 Koryntian 6,2; Hebrajczyków 10,31; 12,17).

w. 5

Prorocy i duchowi przywódcy powinni na podstawie Prawa Bożego potępiać działanie przywódców kraju, ale zamiast tego dołączają się do nich i do ich 'ludożerstwa', co oznacza, że ich wspierają. Micheasz oskarża zarówno magistraty (władzę cywilną) jak i proroków, że odwrócili porządek świata.

Fałszywymi prorokami są ci, *którzy zwodzą mój lud.*

Wyraz zwodzić (hebr. *t'h*) oznacza błądzić, nie wiedzieć dokąd iść (Ks. Rodzaju 21,14)

Wyraz gryźć (Hebr. *našak*) jest zazwyczaj używany, aby opisać śmiertelne ukąszenie węża. Wskazuje to na śmiertelny efekt fałszywych proroków dla społeczeństwa.

Prorokują pokój (hebr. *šjalom*). Oznacza to spełnienie, pewien rodzaj doskonałości w życiu, który jest czymś o wiele większym niż cokolwiek co samemu można osiągnąć. W Starym Testamencie *šjalom* jest zawsze darem od Boga dla tych, którzy są w przymierzu przez słowa proroków (Psalm 85,9-14).

Zarówno fałszywi jak i prawdziwi prorocy głosili *šjalom*. Fałszywi prorocy głosili, że skoro są w przymierzu, *šjalom* jest dla Izraela. Wskazywali na obietnice Boże jako gwarancje, przy tym omijając warunki przymierza. Udawali, że wszystko jest w porządku.

Czynili to i głosili to, co bogaci, którzy im płacili, chcieli słyszeć. Nie Boże Słowo, lecz pieniądze decydowały o tym, co głosili jako prawdę.

w. 6-7

Kara za ich korupcję będzie straszna. Tekst wskazuje na to, że kiedyś ci fałszywi prorocy rzeczywiście otrzymali Prawdy od Boga, ale jako karę za ich nadużycia stracą możliwości rozumienia Bożej prawdy i będą żyli w ciemności.

Wieszczby i wróżby (hebr. *qesem*) były praktykami surowo zabronionymi przez Boga (Ks. Powt. Prawa 18,10; Jozue 13,22; 1 Samuela 15,23), ale fałszywi prorocy korzystali z nich. Będą się wstydzić. Występuje tu też aluzja, że będą nieczyści jak trędowaci, gdyż zasłanianie brody było znakiem trędowatych (hebr. tekst mówi raczej o zakrywaniu brody, a nie twarzy; por. Ks. Kapłańska, / 3. Mojż. 13,45)

w. 8

Micheasz mówi o sobie, jako o przykładzie wiernego proroka.

On jest pełen siły, aby móc znieść cierpienie i prześladowanie. To siła dana przez Ducha Świętego. Tylko w Duchu jest możliwym służyć Panu w prawdziwie.

Wyraz tłumaczony jako moc (hebr. *gebura*), jest wyrazem wojskowym, który oznacza zarówno siłę jak i spryt w walce, prowadzące do zwycięstwa. Taka jest siła Micheasza w walce z fałszywymi prorokami. Można by parafrazować: Micheasz jest pełen siły, otuchy i sprytu, aby walczyć za sprawiedliwość.

Sprawiedliwość bez siły jest bezsilna i nic nie daje. Siła bez sprawiedliwości jest tyranią. Duch Boży daje też poczucie sprawiedliwości (por. Izajasza 11,2-9; 42,1; 61,1).

w. 9-10

Te wersety tworzą kulminację prorocstwa, które dotyczy przywódców, kapłanów oraz fałszywych proroków.

Najpierw Micheasz wymienia różne rodzaje przywódców (por. Izajasza 3,2).

Zamiast żyjąc w przymierzu i miłości wobec Boga i siebie wzajemnie, Izrael stał się narodem, rządzonym przez przestępczą oligarchię.

Jeruzalem został wybranym przez PANA religijnym centrum świata, ale Izrael budował to miasto na niesprawiedliwości i krwi.

W Jerozolimie realizowane były wtedy wielkie projekty budowlane, mające ambicje dorównania świetności miasta za czasów Salomona (por. 2 Chronik 32,27-29). Tunel Syloama z tego okresu zachował się aż do dzisiaj.

Widząc eksploatację biednych pracujących przy realizacji tych projektów, Micheasz porównuje ją do przelewania krwi przy budowie (por. Micheasza 2,2).

Sformułowanie „przelewanie krwi” od razu przywołuje w Izraelu świadomość, że Bóg będzie wymagał za to zapłaty (Ks. Rodzaju 4,10; 9,6; Ks. Liczb / 4 Mojż. 53,33; Ks. Powt. Prawa / 5 Mojż. 19,13; 21,9; i inne).

Niesprawiedliwość, korupcja i nadużywanie prawa w końcu skutkują śmiercią niewinnych biednych.

w. 11

Naczelnicy (przywódcy i sędziowie) byli skorumpowani, sprawiedliwość można było u nich kupić. Sprawiedliwość za pieniądze jest ostro potępiana w Biblii (Ks. Wyjścia 23,8; Ks. Powt. Prawa 10,17; 16,19; 27,25; Izajasz 1,23; 5,23; 33,15). Prawa zabraniające korupcji były dość unikalne na Bliskim Wschodzie.

Poza Biblią nie ma tekstów pochodzących ze starożytności, które zabraniałyby korupcji i brania łapówek. W Asyrii natomiast transakcje dokonywane za pomocą łapówek były postrzegane jako całkowicie legalne.

Kapłani i prorocy kierowali się miłością do pieniędzy. Kapłani powinni dopilnować przestrzegania Prawa (Ks. Powt. Prawa 17,8-10; 33,10). Teraz jednak pieniądze decydowały o tym co i gdzie było nauczane, więc nauczanie było dyktowane przez bogatych.

Druga połowa wersetu pokazuje, że byli oni przekonani, że Bóg stoi po ich stronie, więc nic im się złego nie stanie.

w. 12

Kara odpowiada przestępstwu. Wszystkie nowo zbudowane piękne budynki zostaną kompletnie zniszczone, a także świątynia, dająca fałszywą nadzieję i nadużywana do własnych celów.

Góra świątynna stanie się *zalesionym wzgórzem*, lub lepiej: wzgórzem w lesie, co oznacza, że będzie to miejsce nieczyste i nie święte, podobnie jak wzgórza pogańskich bogów. Jeruzalem, najbardziej święte miasto w Izraelu, stanie się jego najbardziej nie-świętym miastem.

Także inni prorocy zapowiadali, że dzikie zwierzęta będą mieszkały w Jeruzalemie (Izajasza 13,21-22; 34,11-17; Jeremiasza 50,39; Sofoniasza 2,13-15)

Jeremiasz cytuje ten werseł, zaznaczając, że pochodzi on od Micheasza (Jeremiasza 26,18).

Archeolodzy odkryli, że we wcześniejszym okresie (X wiek p.n.e.) wszystkie domy w Izraelu były jeszcze mniej więcej podobne do siebie. W VIII wieku p.n.e. (czas Micheasza) już bardzo wyraźnie widać, że bogaci mieli o wiele większe domy niż reszta i mieszkali w osobnej części miasta. Monarchia i świątynia tworzyły w Izraelu elitę bogatych, posiadającą władzę i siłę, stającą się coraz bardziej bogatą na koszt biedniejszych.

Ważne w przygotowaniu kazania

Co ten tekst ma nam do powiedzenia, skoro większość z nas nie jest prorokiem, ani królem, ministrem, czy burmistrzem?

1. Ponowne podkreślenie zdrowego nauczania

Podobnie jak w poprzednim rozdziale, Micheasz ostro potępia fałszywych nauczycieli. Fałszywe nauczanie jest bardzo niebezpieczne dla Kościoła. Głosi pokój oraz, że wszystko jest w porządku, zapominając o sędzie. Tu fałszywe nauczanie jest szczególnie związane z pieniędzmi.

2. Motywacja

Jaka jest nasza motywacja do służby Bogu? Motywacją przywódców i fałszywych proroków były pieniądze i status bogatego. Królestwa Bożego przecież nie można kupić.

Jedyną właściwą motywacją jest bojaźń PANA. To znaczy, że miłujemy PANA, ale też, że mamy wielki respekt dla Niego. Wiemy Kim On jest.

Możemy udawać, jako Kościół i osobiście, że żyjemy według Bożej woli, ale sam Bóg widzi nasze serca i widzi jak naprawdę jest. Możemy oszukać świat, ale Boga nigdy nie jesteśmy w stanie oszukać.

3. Arogancja i zarozumiałość

Tekst ostrzega przed arogancją i zarozumiałością. Przywódcy i fałszywi prorocy byli przekonani, że Bóg jest po ich stronie, mimo faktu, że przekroczyli Jego Prawo.

Fałszywe poczucie bezpieczeństwa (jestem ochrzczony, jestem w Kościele, więc nic mi się nie stanie) może prowadzić także do arogancji i poczucia wyższości nad innymi.

Wielu ludzi żyje w jakimś rodzaju pychy i zarozumiałości. To przeszkadza w życiu według woli Bożej.

4. Micheasz jako przykład

Czytamy w tym tekście jak nie powinno być, ale w wersecie 8 Micheasz daje siebie jako przykład służby PANU - Wierzący jest pełen siły, nie własnej siły, lecz siły PANA. Musimy zaufać Bogu, że da nam odpowiednie siły (por. np. Dzieje Apostolskie 1,8; 2 Koryntian 12,9). Wierzący jest pełen Prawa i prawdy, co oznacza, że myśli i postępuje sprawiedliwie, zawsze i wszędzie, w wielkich i w małych sprawach.

Wierzący ufa Duchowi PANA, czyli Duchowi Świętemu, który nas prowadzi i pozwala się Mu prowadzić.

Naszym zadaniem jest głoszenie Prawdy, co również należy głosić tym, którzy żyją w grzechu, należy powiedzieć im, że grzeszą i nawoływać ich do nawrócenia. Często boimy się głosić tę prawdę, ale Bóg daje nam siły, tak jak dał je Micheaszowi.

5. Odpowiedzialność za socjalną sprawiedliwość.

Podobnie jak w poprzednim rozdziale, tu także widzimy jak PAN Bóg strasznie się gniewa z powodu wszelkiej niesprawiedliwości. Bóg zainteresowany jest nie tylko duchowymi sprawami i naszym zbawieniem, ale tak samo 'ziemskimi' sprawami, jak socjalna sprawiedliwość i dobrobyt ludzi.

Bóg karze w straszny sposób tych, którzy powodują i kultywują niesprawiedliwość społeczną. Zarówno w poprzednim jak i w omawianym rozdziale widzimy, że nie ma zbawienia dla nich. To jest ostrzeżenie.

Chrześcijanie mają różne zdania co do tego, o ile państwo jest także odpowiedzialne za biednych i pomoc im, między innymi poprzez ograniczenie możliwości bogatych. W kazaniu należy być bardzo ostrożnym co do przyjmowania stanowiska w polityce.

W tym tekście widać pewną odpowiedzialność przywódców politycznych i religijnych, ale nie chodzi o politykę w ogóle, lecz o przywódców wybranego narodu Bożego, z którym Bóg zawarł przymierze. Głoszenie proroków dotyczące sprawiedliwości wskazuje na Królestwo Boże, które będzie rządziło na całej ziemi.

Nasze społeczeństwo nie składa się z ludu, który żyje w przymierzu z Bogiem. Ludem przymierza jest Kościół. Kościół ma żyć według Słowa Bożego i powinien pokazać alternatywne, Boże społeczeństwo.

Należy podkreślać, że tekst mówi do nas wszystkich. Odpowiedzialność społeczna dotyczy każdego z nas.

Żyjemy w społeczeństwie egoistycznym, gdzie każdy jest przede wszystkim zainteresowany własnymi interesami, często kosztem innych. Zachodnia kultura głosi, że każdy musi siebie rozwijać i szukać najlepszych dróg dla siebie. Właśnie tu chrześcijanie powinni pokazać, że przez wiarę, jesteśmy całkiem inni niż świat (por. Efezjan 4,20).

Tekst pokazuje, że miłość do pieniędzy jest korzeniem wszelkiego zła (1 Tymoteusza 6,10). Nie tylko pieniądze, ale też egoizm, który za tym się kryje. To jest ostrzeżenie i zagrożenie także dla wierzących.

6. Magia

W naszym społeczeństwie mają miejsce różne rodzaje magicznego myślenia, zabobony i przesady. To jest bardzo popularne. Wielu nie widzi problemu w korzystaniu z horoskopów lub wróżb. Nieraz nawet łączone to jest z wiarą chrześcijańską. Bóg to jednak bardzo ostro potępia.

Księga Micheasza 4

- ¹ *I stanie się w dniach ostatecznych, że góra ze świątynią Pana będzie stać mocno jako najwyższa z gór i będzie wyniesiona ponad pagórki, a ludy tłumnie będą do niej zdążać.*
- ² *I pójdzie wiele narodów, mówiąc: Pójdźmy w pielgrzymce na górę Pana i do świątyni Boga Jakuba, i będzie nas uczył swoich dróg, abyśmy mogli chodzić jego ścieżkami, gdyż z Syjonu wyjdzie zakon i słowo Pana z Jeruzalemu!*
- ³ *Wtedy rozsądzać będzie liczne ludy i rozstrzygać sprawy wielu narodów. I przekują swoje miecze na lemiesz, a swoje włócznie na sierpy. Żaden naród nie podniesie miecza przeciwko drugiemu narodowi i nie będą się już uczyć sztuki wojennej.*
- ⁴ *I będzie siedział każdy pod swoim szczepem winnym i pod drzewem figowym, i nikt nie będzie szerzył popłochu. Zaiste, usta Pana Zastępów to powiedziały.*
- ⁵ *Niech wszystkie ludy, każdy z nich postępuje w imieniu swojego boga, lecz my będziemy postępowali w imieniu Pana, naszego Boga, po wiek wieków.*
- ⁶ *W owym dniu, mówi Pan, zbiorę chromych, zgromadzę to, co rozproszone, i tych, których utrapilem.*
- ⁷ *Z tego, co chrome, stworzę resztkę, a z tego, co rozproszone, potężny naród; a Pan będzie nad nimi królował na górze Syjon, odtąd aż na wieki.*
- ⁸ *Lecz ty, wieżo trzody, wzgórze córki Syjonu, do ciebie wróci i przyjdzie panowanie jak dawniej, królestwo córki Jeruzalemu.*
- ⁹ *Czemu teraz tak bardzo krzyczysz? Czy króla nie ma u ciebie? Czy twój doradca zginął, że cię ogarniają bóle jak rodzącą?*
- ¹⁰ *Wij się z bólu i jęcz, córko syjońska, jak rodząca! Gdyż wkrótce będziesz musiała wyjść z miasta i zamieszkasz na polu, i pójdziesz aż do Babilonu. Tam będziesz wyratowana, tam wykupi cię Pan z ręki twoich nieprzyjaciół.*
- ¹¹ *Lecz teraz zebrały się przeciwko tobie liczne narody, mówiąc: Niech będzie zhańbiona, aby nasze oko mogło się napawać widokiem Syjonu!*
- ¹² *Lecz oni nie znają zamysłów Pana i nie rozumieją jego planu, że zebrał je jak snopy na klepisku.*
- ¹³ *Wstań i młóć, córko syjońska, gdyż zrobię ci róg z żelaza, zrobię ci kopyta ze spiżu, abyś mogła zdeptać wiele ludów, poświęcić Panu ich mienie, a ich bogactwo władcy całej ziemi.*
- ¹⁴ *A teraz zrań się wieloma nacięciami! Usypano wały przeciwko nam, kijem biją po twarzy sędziego Izraela.*

Warto najpierw krótko omówić sytuację, w której działał prorok Micheasz (patrz Słowo nr. 21, wrzesień 2012).

Po rozdziałach zawierających zapowiedzi kary i sądu, nagle prorok zmienia ton. Teraz Micheasz używa języka nadziei, mówiąc o odnowieniu po wygnaniu, o przyszłości, w której Jeruzalem zmieni się z góry gruzów w nowe miejsce na górze Syjon. Są to słowa, które znajdujemy w różnych miejscach Biblii (Jeremiasza 31,38; Ks. Objawienia 21-22).

W poprzednich rozdziałach była mowa o końcu obecnego Izraela, a teraz prorok mówi o początku nowego Izraela.

w. 1-2

Nowy Testament potwierdza, że to proroctwo zostało spełnione w Jezusie Chrystusie i Jego Kościele (Ew. Łukasza 24,44; Dz. Apostolskie 3,24; 1 Piotra 1,10). W Nowym Testamencie nie znajdziemy jednoznacznego nauczania dotyczącego powrotu królestwa Izraela. (Rzymian 11 nie mówi o tym, że Izrael znowu będzie królestwem).

W swoim kazaniu podczas Pięćdziesiątnicy, Apostoł Piotr cytuje proroka Joela, ale przy tym zmienia tekst (Dy. Apostolskie 2,17ö Joel 2,28). Gdzie Joel mówi, *potem wyleje,...* Piotr

mówi: *i stanie się w ostatnich dniach*, nawiązując w ten sposób do Izajasza 2,2 i Micheasza 4,1.

W ten sposób Piotr łączy wylanie Ducha Świętego z prorocत्वami Izajasza i Micheasza mówiąc o przyszłości i odnowieniu Izraela.

Na starożytnym Bliskim Wschodzie, góra świątynna posiadała symboliczne znaczenie. Symbolizowała:

- obecność boga wśród swego ludu
- zwycięstwo boga nad chaosem
- bramę do nieba, do miejsca zamieszkania bogów.
- rzęd boga nad krajem, gdzie znajdowała się góra.

Jeśli Micheasz mówi, że góra Syjon jest najwyższa, oznacza to, że PAN Bóg Izraela jest Bogiem nad wszystkimi innymi bożkami i narodami, co spowoduje, że z całego świata będą przychodzić tu narody. W Starym Testamencie tylko Izrael pielgrzymował do góry Syjon, w czasach ostatecznych, wszystkie narody pielgrzymują do Boga.

Hebrajski tekst dosłownie mówi: *łtummy do niego płyną*, co jest bardzo dziwnym dla Jeruzalem, gdzie w okolicy nie ma ani jednej rzeki, po której można byłoby płynąć. Jest to reakcja na pogańską religię babilońską. W Babilonie, uznającym siebie za centrum świata, na coroczne święta dla najważniejszego boga Marduka, ludzie ze wszystkich stron świata dosłownie płynęli statkami do Babilonu.

W dniach ostatecznych ludzie popłyną do jedyne go prawdziwego Boga, PANA Izraela. W czasie Micheasza Babilon był tym, czym Rzym był dla Europy wczesnego Średniowiecza, był centrum świata. Rzeczywistością jest jednak, że PAN jest centrum świata.

W ostatnich dniach narody chcą same z siebie iść drogami PANA, żyć według Jego Prawa. Jest to kompletne odwrócenie historii z czasów Micheasza. Narody są teraz częścią prawdziwego Izraela (por. Galacjan 3,26-29); dotyczą ich obietnice Przymierza (Jeremiasza 31,31-34; Izajasza 42,6; Ezechiela 36,24-31) przez Jezusa Chrystusa (Hebrajczyków 8,6).

w. 3

Bóg rządzi i sędzi między narodami, pokazując drogę PANA (Izajasz 11,3-4).

Miecz i włócznia stanowiły najważniejszą broń żołnierza (1 Samuela 17,47). W opisanej nowej sytuacji panuje pokój, nikt nie chce walczyć, nie ma potrzeby wojny.

Oznacza to nie tylko koniec wojen, ale także koniec polityki, propagandy, stereotypów, napięć kulturowych. Oznacza to zmianę człowieka.

w. 4

Skutkiem pokoju jest to, że każdy może w bezpieczeństwie rozkoszować się owocami własnej pracy.

W czasie Micheasza ludzie nie mogli spokojnie siedzieć pod figami. Albo tracili swój dorobek przez długi i działanie bogatych, albo został on zniszczony przez armię asyryjską, albo wreszcie było to zbyt niebezpiecznym, aby nadal mieszkać na wsi.

Szczep winny i winnice są wyjątkowo bogatym symbolem w Starym Testamencie, często wspominane są razem. Stanowią w Izraelu symbol błogosławieństwa Bożego (Ks. Powt. Prawa 8,8; Ozeasza 2,14.17), jak było to pod panowaniem króla Salomona (1 Królewski 4,25); oraz są też jednym z głównych źródeł dochodów (1 Królewski 21,1-4). Są też symbolem mesjańskiej przyszłości (Zachariasza 3,10).

Opis oznacza, że każdy będzie bezpiecznie żył w pełnym pokoju i dobrobycie. Będzie to czas szczęśliwy, jak za czasów Salomona (1 Królewski 4,20; 5,5).

...nie będzie szerzył popłochu (Dosl.: *nikt nie będzie zagrażał*) jest językiem mesjańskim, który też jest używany kiedy Biblia mówi o odnowieniu po sądzie Bożym (Ks. Kapłańska 26,6; Jeremiasz 30,10; Ezechiela 34,28; 39,26; Sofoniasza 3,13).

Por. Izajasz 11,6-9, który dodaje, że nie będzie już zagrożeń od strony przyrody (por. też Ks. Kapłańska 26,6 i Ezechiela 34,38). Pokój Chrystusa przewyższa wszelki rozum (Filipian 4,7). *Pan Zastępów*, jest tytułem wojskowym Boga. Oznacza to, że stoi nad wszelkimi armiami (1 Samuela 17,45; Psalm 68,12; 103,21; 148,2; Izajasza 40,26; 45,12).

Wersety 3-4 mówią o pokoju, który był nierealny dla słuchaczy. Pamiętajmy, że Micheasz wypowiedział te słowa w sytuacji zagrożenia wojną. To jakby mówić o pokoju i dobrym życiu w Polsce, w sierpniu 1939 r.

w. 5

... w imieniu swojego boga oznacza, że żyje według nauczania tych bogów.

Wierna resztką na wieczność żyje według Prawa Bożego. W tej chwili jeszcze istnieje religijny chaos na świecie. Wygląda na to, że inni bogowie są silniejsi. Religie mimo obietnic nie zapewniają pokoju i dobrobytu, lecz raczej powodują niesprawiedliwość i wojny. Wierni przy tym wiedzą, że PAN Bóg rządzi i stanie się, co On obiecuje.

Po wiek wieków oznacza na zawsze, bez końca.

w. 6-7

w owym dniu, czyli, w tych dniach w przyszłości, o których pisano w poprzednich wersetach. W tych wersetach znajdujemy obraz Króla jako troszczącego się pasterza, obraz doskonale znany na Bliskim Wschodzie (por. Micheasza 2,12-13).

Wierna resztką przeżyje sąd Boży i zmieni się w silny naród.

Pojęcie „resztką” było ważnym w religijnej kulturze Bliskiego Wschodu. ‘Resztką’ jest tą częścią narodu, która przeżyje zniszczenia wojenne i wygnanie. ‘Resztką’ oznacza życie i przeżycie dla ludzi, dla społeczeństwa, dla klanu, dla narodu. Jeśli nie ma ‘resztki’, oznacza to koniec istnienia narodu (por. słowa Amosa o Filistynów, Amos 1,8).

W Starym Testamencie ‘resztką’ oznacza tą część, która została wierna i przeżywa dzięki zbawieniu Bożemu (Amos 5,3; Izajasza 11,11-16; 37,31; 46,3). ‘Resztką’, która przeżyje stanowi jądro nowego narodu i zostaje odnowiona (Micheasza 5,6-8; Izajasza 60,22).

Resztką to duchowy naród (Rzymian 4,16; 11,5).

w. 8

Jest to werset przejściowy między poprzednim i następnym fragmentem.

Jeruzalem będzie odnowione i znowu będzie posiadało wieże (twierdze) gwarantujące bezpieczeństwo jak za czasów Dawida i Salomona. W poprzednich wersetach była mowa o rządzeniu PANA, teraz o królowaniu rodu Dawida, co będzie bardziej wyraźnym w Micheasza 5,1.

Werset ten przygotowuje czytelnika do następnych akapitów mówiących o panowaniu Mesjasza.

Wzgórze córki Sion – wyraz *wzgórze* (po hebrajsku *ofel* = wzgórze) jest nazwą twierdzy. Po hebrajsku użyto słowa *Ofel*, nazwy twierdzy w Jeruzalemie (2 Chronik 27,3; 33,14). *Ofel* oznacza dla Izraela wspomnienie dawnej chwały Dawida, oznacza silną twierdzę.

W przyszłości rządzić będzie Król z rodu Dawida, jak PAN obiecał (2 Samuela 7,13).

w. 9

Czy króla nie ma u Ciebie? Jest to dwuznaczne pytanie. Jednostronne pytanie powodujące wstyd. Już nie ma króla, który sprawiedliwie rządzi, a podczas wygnania już w ogóle nie ma króla.

Ale jednocześnie jest to nadzieja, mimo faktu, że wydaje się, że już nie ma Króla, doradcy, On ma wielkie plany i wróci.

w. 10

ból = *ból porodowy*. Cierpienie Izraela jest porównywane z bólami porodu. Potem prorok wyjaśnia na czym to polega. Najpierw Córka Syjonu musi opuścić kraj (por. 2 Królewska

25,2-7; Jeremiasza 52,7). Potem zamieszkają na polu (nie w domach), aż w końcu dojdą do Babilonu (2 Królewska 24,16; 25,7; Jeremiasza 34,4).

Babilon był symbolem świata pogańskiego i stanowił wielki kontrast z Jeruzalem. Jest to jeden z najwcześniejszych jasnych zapowiedzi wygnania babilońskiego w Starym Testamencie.

Król Hiskiasz zawarł przymierze z pogańskim królem Babilonu. Zamiast zaufać Bogu, zaufał sobie i przymierzu z Babilonem. Dlatego Izrael zostaje wyprowadzony na wygnanie i wszystkie złoto Jeruzalem przewieziono do Babilonu (2 Królewska 20,12-19; Izajasza 39).

Po tych bolesnych wydarzeniach, PAN wróci, aby zbawić swój lud, jak kiedyś zbawił i wyzwolił swój lud z Egiptu.

Wyraz *wykupić* (hebr. *ga'al*) ma znaczenie prawne: wykupienie z niewolnictwa lub spłatenie długów dla kogoś należącego do klanu.

w. 11-12

w tym tekście nie jest jasnym, kim są te *liczne narody* (albo też: *wielkie narody*). W innych miejscach czytamy, że chodzi o armię asyryjską (pod przywództwem Sechanneryba), składającą się z wielu narodów (Izajasz 8,9; 17,12-14).

Niech będzie zhańbiona – oznacza profanowanie. Kiedy armia podbiła wroga, profanowała i plądrowała świątynie, aby zawstydzić podbitego i udowodnić, że są silniejsi niż bogowie wroga. Dla narodów na Bliskim wschodzie stanowiło to ostateczną klęskę.

Narody walczą przeciwko Izraelowi, ale Pan sam walczy dla Izraela i przyniesie ich jak snopy na klepisko. Potem córka Syjońska sama kompletnie zniszczy wrogów, gdyż PAN sam da jej narzędzia do tego celu.

w. 13

Wstań (hebr. *qum*) wspomina stare nawoływanie do świętej wojny (Ks. Liczb 10,35-36).

Młóć (hebr. *ruš*) oznacza proces młócenia przez woły (Ks. Powt. Prawa 25,4; Ozeasza 10,11), więc oznacza zniesienie i kompletne zniszczenie (Izajasza 21,10; 41,15; Amos 1,3).

Róg symbolizuje moc Izraela (Ks. Powt. Prawa 33,71; 1 Samuela 2,10; 2 Samuela 22,3).

Także w starożytności róg oznaczał władzę i moc, a żelazo oznaczało wytrwałość (Jeremiasza 17,11; 1 Królewski 22,11). Kopyta oznaczają także moc (Izajasza 5,28; Jeremiasza 47,3; Ezechiela 26,11). Brąz natomiast jako twardy materiał oznacza wytrwałość (Sędziów 16,11; 2 Chronik 33,11).

Zdeptać wiele ludów (dosł. sproszkować, zetrzeć na proch) wskazuje na ostateczne i totalne zniszczenie wrogów. Nic nie pozostaje po nich. Wrogie narody zostaną starte na proch; zostaną wytarte z ziemi (2 Samuela 22,43; 2 Królewski 23,6.15). Tak się skończy z każdym, kto zechce sprofanować miasto Boże.

Wszystko co poganie ukradli i sprofanowali, zostaje teraz poświęcone BOGU.

w. 14

ten werset jest werselem przejściowym jako wstęp do następnego proroctwa o wyzwoleniu, dlatego będzie omówiony przy następnym rozdziale.

Ważne elementy do zastosowania w przygotowaniu kazania

1. Lęk o przyszłość

Wielu ludzi boi się o przyszłość, zarówno prywatną jak i światową, globalną. Martwimy się o nasze emerytury, o nasze zdrowie, o nasze dzieci. Martwimy się o wielkie globalne problemy jak ocieplenie ziemi, zagrożenia wojenne. Strach budzi w nas niepewność jutra.

Zastanawiamy się z niepokojem, kiedy Iran będzie miał bombę nuklearną i co z tym zrobi, kiedy i gdzie nastąpi następny atak terrorystyczny itd. Można byłoby tu mnożyć przykłady.

Wygląda na to, że zło jest coraz większe i powszechne w świecie.

Podobne ogólne poczucie narastającego zagrożenia istniało też w czasach Micheasza. Mimo faktu, że wygląda to inaczej, Bóg zwyciężył zło w Chrystusie. Jego śmierć i zmartwychwstanie są dowodem tego, że zło zostało pokonane. 'Resztki', która zostaje wierna Bogu, ma udział w tej przyszłości. Nie oznacza to, że już nie jest strasznym to, co się dzieje wokół nas, ale widzimy to przez Chrystusa w całkiem innej perspektywie.

2. Przyszłość idealna

Obraz, który Micheasz opisuje jest idealny, bajkowy i dla naszego poczucie nie realistyczny. Ludzi kładą nadzieję w Narodach Zjednoczonych i innych organizacjach, mających za cel pokój na ziemi. Ale każdy wie, że nie przynoszą pokoju, wydaje nam się, że jest coraz więcej wojen. Ludzie nie są w stanie przynieść pokoju na ziemi. Tylko Chrystus jest pokojem (Ew. Łukasza 2,14). Każda droga, który szuka pokój na ziemi bez Chrystusa kończy się klęską. Tylko w Chrystusie jest pokój. W Chrystusie ta przyszłość, która wydaje się nierealna i bajkowa, jest realna i rzeczywista, a każdy, kto jest w Chrystusie może być częścią tej przyszłości.

3. Nauczanie Boże przyciąga narody...

Współczesne Kościoły czynią wiele rzeczy, aby być atrakcyjnymi. Wymyślają przeróżne programy, działania społeczne. I rzeczywiście przyciągają tym ludzi do Kościoła, ale czy rzeczywiście na stałe?

Tekst mówi o tym, że ludzie chcą dobrowolnie pójść na górę Pana, ponieważ tam jest nauczana Droga Pana, i to jest dla nich atrakcyjne.

To jest też wezwanie dla wierzących, aby *chodzić jego ścieżkami, gdyż z Syjonu wyjdzie zakon i słowo Pana z Jeruzalemu!* Jedyna Prawda i jedyne życie jest w Syjonie, to znaczy, w Chrystusie.

Jezus jest Słowem Bożym (Ew. Jana 1,14). Jezus jest świątynią (Ew. Jana 2,19-21). Jezus jest spełnieniem Pisma Świętego (Ew. Mateusza 5,17).

4. Bóg zgromadzi wszystkie narody

Bóg wybiera nie tylko Izrael, lecz wybiera wszystkie narody. Wszystkie narody wchodzi do Syjonu (por. Izajasza 56,7). Jest to spełniona obietnica, którą Bóg dał Abrahamowi: *ustanowiłem cię ojcem mnóstwa narodów* (Ks. Rodzaju 17,5; por. Rzymian 4,17).

Wszelkie napięcia i wrogość między ludźmi i między narodami znikną. To jest społeczeństwo według woli Bożej, gdyż w Chrystusie *nie masz Żyda ani Greka...* (Galacjan 3,28). Wśród chrześcijan powinno to już być widocznie, ale po powrocie Chrystusa stanie się to prawdą w pełni. Jest to możliwym tylko przez Jezusa Chrystusa. Jezus jest jedyną drogą do Boga, do Syjonu (Ew. Jana 14,6), tylko Chrystus jednoczy narody.

Z Syjonu wejdzie Zakon... Po zmartwychwstaniu Jezusa i wylaniu Ducha Świętego Ewangelia zostaje głoszona na całym świecie (Dz. Apostolskie 1,8). We wszystkich narodach są ludzie naśladowający Jezusa, ludzie uczący się i idący drogą Pana (w. 2). Pierwsi chrześcijanie byli nazywani: „Ludźmi Drogi”.

Ks. Micheasza 5

¹ Ale ty, Betlejemie Efrata, najmniejszy z okręgów judzkich, z ciebie mi wyjdzie ten, który będzie władcą Izraela. Początki jego od prawieku, od dni zamierzchłych. ² Dlatego wyda ich aż do czasu, gdy ta, która ma porodzić, porodzi. Potem reszta jego braci wróci do synów Izraela. ³ Będzie stał mocno i będzie paść w mocy Pana, w chwale imienia Pana, swojego Boga. Wtedy będą mieszkać w spokoju, gdyż jego moc będzie sięgać aż po krańce ziemi.

⁴ I On będzie pokojem. Gdy Asyryjczycy wpadną do naszego kraju i wkroczą do naszych pałaców, wtedy wystawimy przeciwko nim siedmiu pasterzy i ośmiu książąt z ludu. ⁵ Ci ogołocą kraj asyryjski mieczem i kraj Nimroda dobytą bronią. Tak wyratują nas od Asyryjczyków, gdy ci wtargną do naszej ziemi i będą stąpać w naszych granicach.

⁶ Potem będzie resztką Jakuba wśród wielu ludów jak rosa, która pochodzi od Pana, jak obfite deszcze na zieleń, która nie czeka na ludzi ani nie pokłada nadziei w synach ludzkich. ⁷ I będzie resztką Jakuba między narodami, wśród wielu ludów, jak lew między zwierzętami leśnymi, jak szczenię lwie wśród stad owiec; gdy wtargnie, to zdepcze i rozszarpie, i nikt się nie uratuje. ⁸ Gdy podniesiesz rękę na swoich wrogów, wszyscy twoi nieprzyjaciele będą wytępieni.

⁹ W owym dniu, mówi Pan, wytępię twoje konie spośród ciebie i zniszczę twoje rydwany. ¹⁰ I zburzę miasta twojej ziemi, i zwałę wszystkie twoje twierdze, ¹¹ i wytrączę czary z twojej ręki, nie będzie także u ciebie wróżbitów. ¹² I zniszczę twoje bałwany i twoje posągi spośród ciebie. I nie będziesz się już kłaniał dziełu rąk twoich. ¹³ I powyrywam twoje święte drzewa spośród ciebie i zniszczę twoje miasta. ¹⁴ I tak w zapalczywym gniewie wywrę zemstę na narodach, które nie były posłuszne.

Proroctwo to zostało prawdopodobnie ogłoszone podczas oblężenia Jerozolimy przez asyryjską armię pod przywództwem Sancheryba. W tym beznadziejnym położeniu Micheasz prorokuje totalną zmianę sytuacji, mianowicie powstanie Mesjasza-Króla, który zwycięży. W sytuacji gdy potężne mocarstwo Asyria groziło południowemu królestwu Izraela, Micheasz mówi o zmianie sytuacji. Mała resztką Judy zaatakują i zniszczą Asyrię (w. 7).

w. 1

Uwaga czytelnika zostaje przeniesiona ze stolicy Jerozolimy do małego miasteczka (właściwie wioski) Betlejem. Bóg omija królewskie miasto Jeruzalem, centrum korupcji, rządzone przez niesprawiedliwe i bezbożne władze. Betlejem oznacza nowy początek, dokładnie tak, jak za czasów Dawida.

Ten werset jest jedynym miejscem w Biblii, gdzie zostaje zapowiedziane, że Mesjasz urodzi się w Betlejem (por. Ew. Mateusza 2,6). Micheasz nie mówi bezpośrednio o Mesjaszu (namaszczonej), ale z Ew. Mateusza 2,5-6 wynika, że należy rozumieć ten tekst jako zapowiedź Mesjasza, Żydzi w każdym razie interpretowali to jednoznacznie.

Betlejem (= dom chleba) było małym, mało znaczącym miasteczkiem w rejonie Efrata (= płodny, owocny). Betlejem stanowiło miejsce zamieszkania najmniejszego i najmniej ważnego klanu Judy.

Jest to miejsce pochodzenia największego króla Izraela, Dawida, który był też najmłodszym i najmniej znaczącym wśród swoich braci (1 Samuela 16,1-13).

Bóg ścina martwe drzewo Dawida, aby z pnia mogło powstać nowe (Izajasza 11,1). Dom Dawida zawiódł, ale Bóg mimo to trzyma się przymierza zawartego z nim (2 Samuela 7,8-10; 1 Chronik 17; Psalm 89,35-36).

w. 2

Która ma porodzić – w 4,9-10 była już mowa o Córce Syjonu, jako kobiecie w bólach porodowych.

Temat kobiety, która ma rodzić znajdujemy też w Izajasza 7,14 i 9,6.

Zanim Mesjasz rzeczywiście się narodził, Izrael musiał jeszcze czekać siedem wieków, podczas których żył na wygnaniu pod obcym panowaniem.

W Starym Testamencie znajdujemy dwa różne wyrazy, tłumaczone jako reszta lub resztką. W tłumaczeniu polskim nie można uchwycić tej różnicy, ale trzeba mieć świadomość, że chodzi o dwa różne słowa.

Wyraz 'resztką' (hebr.: *šē'ērit*) oznacza 'to co zostało' (także w Micheasza 2,12 i 4,7). Jest to w Starym Testamencie termin teologiczny oznaczający wierną resztkę Izraela, resztkę tych, którzy zostali wierni, podczas gdy większość odwróciła się od Boga. Ten hebrajski wyraz podkreśla też, że ta resztką była częścią czegoś większego, czego już nie ma.

Resztką Izraela, która została wierna do przyjścia Mesjasza stanowi początek nowej mesjańskiej wspólnoty.

W tym wersecie użyty jest też podobny wyraz, mianowicie *reszta* (hebr.: *jeter*), oznaczający też to co zostało, ale podkreślający całość, której nie ma, podkreślający niekompletność. Oznacza resztę Izraela, która nie była wierna, w odróżnieniu od wiernej 'resztki'.

Kiedy Mesjasz przyjdzie, ta niewierna resztką nawróci się i wróci do całości, do której należy. Wyraz *wrócić* (hebr.: *šub*) oznacza wrócić do oryginalnego miejsca lub stanu. W prorocत्वach ten wyraz używany jest często w celu nawoływania do nawrócenia się, czyli do powrotu do Boga i Jego przymierza. Dotyczy wszystkich ludzi. Paganie nie należeli do Izraela, ale wszyscy ludzie zostali stworzeni, aby żyć w relacji z Bogiem-Stworzycielem (por. Amos 4,6-11; Ozeasza 6,1; 2,9; Izajasza 66,5).

Synowie Izraela oznacza idealny Izrael, czyli kompletną wspólnotę mesjańską.

W dniu pięćdziesiątnicy (Dz. Apostolskie 2) i później zostało to spełnione, kiedy Żydzi z diaspory nawrócili się i kiedy wielu z pogan zostało dołączonych do Izraela (Rzymian 4,11-12; 11,17). Okazuje się, że *resztką braci* także oznacza pogan (por. Ew. Mateusza 12,50; Galacjan 3,26-29; Efezjan 2,12-22; 1 Piotra 2,9-10).

w. 3

Będzie stał mocno (hebr.: *'amad*) oznacza brać władzę królewską na siebie (Daniel 8,23; 11,2-3; Psalm 72,5).

Obraz króla jako pasterza był znany wszędzie na Bliskim Wschodzie i stanowił obraz idealnego króla. Oznacza zarówno ochronę jak i troskę o stado, czyli naród (por. Ezechiela 34). Król Dawid był pasterzem (2 Samuela 5,2; 7,7). Biblia mówi o Bogu jako pasterzu (Izajasza 40,10-11, Psalm 23, Micheasza 2,13-14).

W całej kulturze starożytnego Bliskiego Wschodu pasterz stanowił obraz idealnego króla.

Nowy władca będzie rządził do krańców ziemi, czyli nad całym stworzeniem (por. Izajasz 45,22; Jeremiasz 16,19). W asyryjskich kronikach królewskich i innych często znajdujemy zapis, że król rządzi do krańca ziemi, co jest oczywiście przesadą. Nowy władca, Mesjasz, który pochodzi od Boga, będzie rzeczywiście rządził nad całym stworzeniem, gdyż będzie *pasł w mocy Pana*. Władza Pana nie ma granic (Ks. Powt. Prawa 33,17; 1 Samuela 2,10; Psalm 59,14; 72,8; Zachariasza 9,10; Dz. Psot. 13,47).

w. 4-5

Mesjasz jest Pokojem, gdyż pod Jego rządami bracia, którzy wcześniej nie byli pojednani, zostaną pojednani, a wszyscy wrogowie zostaną pokonani, aby nigdy nie mogli już atakować.

Pokój (hebr. *šalom*) oznacza pokój, pełność, całkowitość, przetrzymanie, zbawienie (Por. Izajasz 52,7).

Strategia Mesjasza jest taka: kiedy armia asyryjska przyjdzie i zaatakuje, powstaną przywódcy. Używany tu rzadki wyraz (hebr. *nikim*) oznacza *szejka, przywódcę plemienia lub klanu*.

Wróg zostanie wygnany z powrotem do swego kraju, a jego kraj zostanie zaatakowany i zniszczony. Bóg ustalił granice dla narodów (Ks. Powt. Prawa 32,8; Psalm 74,17; 104,9).

Komentatorzy nie są zgodni, czy chodzi dosłownie o Asyrię, czy należy to rozumieć jako wyraz ogólnie oznaczający wrogów Izraela. Długo po upadku imperium asyryjskiego, wyraz Asyryjczycy był nadal używany, aby określić wroga, którym wtedy już byli Babilończycy lub Persowie (Treny 5,6; Ezdrasza 6,22; Zachariasza 10,10; Izajasza 19,23). Nazwa *Nimrod* wskazuje jasno na Babilon.

Siedmiu pasterzy i ośmiu ksiąg – jest figurą literacką (także znaną z ugarickich tekstów). Jest to o jeden więcej niż siedem a siedem symbolizuje świętość i pełność. Oznacza to, że panuje pełnia współpracy i zgody między przywódcami Mesjasza, inaczej niż ukazała to historia.

Nimrod (Król Babilonu) jest w Biblii symbolem wroga Boga i jego ludu. Asyria bije Izraela kijem (4,14), ale przywódcy Mesjasza biją Asyrię mieczem. Miecz jest bronią wojskową, ale także narzędziem sprawiedliwości i kary.

Wyraz *wyratować* (hebr.: *nsl*) oznacza wyciągać, chwycić, porwać. Izrael zostaje 'porwany' z ręki wroga, jest to zbawienie. Kiedy Mesjasz rządzi *brama piekła* Go nie pokona (Ew. Mateusza 16,18). Władza Mesjasza obejmie cały świat (Ew. Mateusza 28,18). Asyria była w czasie Micheasza konkretnym wrogiem, ale zarazem symbolizującym wszystkich wrogów Boga i Jego ludu.

Dzisiaj nowy Izrael rządzi (Gal. 6,16) używając żywego miecza. Może sądzić myśli serca (Hebrajczyków 4,12, Efezjan 6,17). W ten sposób Mesjasz uratuje swą trzodę i poprowadzi do królestwa.

w. 6-8

Te wersety mówią o 'resztkach' (patrz wyżej, w. 2).

W suchym klimacie Izraela, deszcz i rosa są bardzo ważne, pochodzą od Boga (Ks. Rodzaju 27,28; Aggeusza 1,10; Zachariasza 8,12). Pokazuje to zależność człowieka od Boga. Nie można liczyć na ludzi lecz tylko na Boga. *Nie czeka na ludzi* – po hebr. dosłownie: nie oczekuje z wielkim oczekiwaniem.

'Resztki' stanowi błogosławieństwo dla narodów, tak jak deszcz i rosa jest błogosławieństwem w suchym kraju (por. Ks. Rodzaju 12,2-3).

Ale dla tych, którzy nie uznają 'resztki' staje się ona lwem, który rozdziera ofiary i niszczy. Jest to reakcja na mocarstwa czasów Micheasza. Zarówno egipscy faraoni jak i asyryjscy królowie byli przedstawiani jako lwy w sztuce i w literaturze. Asyryjski król Sargon II jest „jak lew i chodzi po ziemi jak zły lew, który terroryzuje.” Lew jest elementem dekoracyjnym w pałacach i świątyniach Mezopotamii.

(W Muzeum Brytyjskim w Londynie można obejrzeć płaskorzeźbę z Niniwy, w którym Aszurbanipal walczy z lwami).

Resztki Jakuba otrzymuje błogosławieństwo patriarchów. Resztki staje się niebezpieczna dla wszystkich zwierząt, dzikich i domowych. Lew Judy panuje nad całym światem (por. Ks. Rodzaju 49,9; Por. Ks. Objawienia 5,5).

Podniesienie ręki jest znakiem zwycięstwa nad wrogiem (por. Psalm 89,14; Izajasza 26,11).

w. 9-14

Te prorocтва stanowią zakończenie rozdziałów 4 i 5.

W tych wersetach znajdujemy osobno proroctwa przeciwko Izraelowi, proroctwo zniszczenia. Armia Asyryjska stoi pod murami Jerozolimy; Izrael nie ufa Panu, lecz swojej broni i armii oraz bóstwom. Izajasz oskarża Izrael, że podczas zagrożenia asyryjskiego, posiadał dużo koni, rydwanów i byli w Izraelu czarownicy i wróżbici (Izajasz 2,6-9).

Wytępic ... pośród ciebie jest językiem z Księgi Kapłańskiej, gdzie grzesznicy zostaną wyrzuceni (Ks. Kapłańska 17,10; 20,3-6). Oznacza to sąd nad grzesznikami, ale zarazem także chroni lud Boży przed grzechem.

PAN zniszczy wszystko, w czym ludzie pokładali zaufanie, a co Bóg zakazał jako zagrożenie dla przymierza: wojsko (w. 9-10, Ks. Powt. Prawa 17,16), czary (w. 11, Ks. Powt. Prawa 18,9-13), bałwochwalstwo (w. 12-13, Ks. Powt. Prawa 7,5; 12,3; 16,21). Jeśli ludzie słuchają PANA, już nie potrzebują broni i wojny (Micheasz 4,1-5).

Micheasz nie określa, w jaki sposób PAN to uczyni. Hiskiasz wprowadził reformy (2 Królewska 19,14-19; 2 Kronik 29-31; Izajasz 37,1-4) które okazały się nietrwale.

Micheasz przewidywał czas, w którym rzeczywiście nie będzie już fałszywych obiektów zaufania w prawdziwym Izraelu. Jest to Królestwo Boże, które zostanie spełnione w Chrystusie (por. Efezjan 5,26-27).

Zastosowanie

1. Sytuacja beznadziejna

Sytuacja człowieka jest beznadziejna. Dzisiaj nie jest inaczej niż w przeszłości. Wprawdzie armia asyryjska nam nie zagraża, ale istnieje wiele innych zagrożeń. Realne zagrożenia klęską żywiołową, ataki terrorystyczne itd., ale też zagrożenia moralne. Żyjemy w świecie bezbożnym.

Władcy tego świata mimo starań nie przynoszą pokoju.

Jest to stary problem grzechu. Człowiek zgrzeszył, każdy człowiek jest grzeszny. Jedynym, który może rozwiązać ten problem jest właśnie Mesjasz - Jezus Chrystus.

Bóg zwycięża, ale w całkiem inny sposób, niż tego ludzie się spodziewają.

2. Bóg jest suwerenny

Podobnie jak dla Izraela, armia asyryjska wydawała się nie do pokonania, tak dla nas dzisiaj zło, terrorizm, przestępstwo, kryzys światowy, itd., wydają się niepokonalne.

Ale Biblia naucza, że Bóg jest suwerenny. Asyria przestała istnieć, tak jak Babilon, a Bóg jest zawsze i Jego Królestwo trwa na wieki.

Podobnie jak Micheasz patrzył oczami wiary na świat, widząc realne zagrożenie ze strony Asyrii, wiedząc, że Izrael został wyprowadzony na wygnanie. Ale Micheasz patrzył oczami wiary i widział, że Bóg rządzi, że to wszystko mieści się w Bożym planie.

Współczesny wierzący powinien również patrzeć na świat oczami wiary. Wydaje się, że ekonomiści, banki, bogaci i skorumpowani politycy sprawują nieograniczoną władzę, ale nad tym wszystkim stoi Bóg. Wszystkie zło i bezbożne rządy kiedyś znikną, ale Boże panowanie jest na zawsze.

3. Poczucie bezpieczeństwa

Ludzie szukają bezpieczeństwa w pieniądzech, w ubezpieczeniach, funduszach emerytalnych, inwestycjach, politycznych systemach itd. To wszystko nie daje prawdziwego bezpieczeństwa. Historia pokazała wielokrotnie, że kryzys może w krótkim czasie wszystko zniszczyć, że wojny powstają nieraz nagle i niespodziewanie. Jedyne prawdziwe bezpieczeństwo jest w Jezusie Chrystusie, Mesjaszu.

3. Kontrast

Istnieje ogromny kontrast między władcami tego świata a Mesjaszem. Szczególnie jest to widoczne w Ewangeliach: cesarz rzymski panuje, a w jego imieniu rządzi w Jerozolimie Król Herod. Łudzą się oni, że posiadają pełnię władzy, nawet przekonani są, że są Bogami. Zarówno mocarstwa w czasach starotestamentowych, jak i imperium rzymskie rządziło

poprzez przemoc, walkę i opresję. Ale tak naprawdę władza należy do Mesjasza, który sprawuje ją w całkiem inny sposób. Dlatego tylko On przyniesie prawdziwy Pokój. Mesjasz nie rodzi się w stolicy, centrum władzy, lecz w małej wiosce. Mesjasz nie zwycięży w bitwie przez użycie miecza, lecz zwycięży przez to, że urodzi się jako człowiek, umrze jak przestępca na krzyżu i zmartwychwstanie. Bóg działa według całkiem innych zasad niż świat.

4. Nowa ziemia

W tej chwili jeszcze nie doświadczymy opisanego Królestwa (w. 3), w którym lud Boży żyje w prawdziwym pokoju. Ale tu, jak w wielu innych miejscach, czytamy o przyszłości. Kiedyś będzie ziemia, na której naprawdę nie będzie wojen, ani grzechu (Izajasz 1,1-10). Jest to wielka nadzieja dla ludzi, żyjących w świecie pełnym przemocy i bezbożności.

Księga Micheasza 6,1-8

1 Słuchajcie tego, co mówi Pan:

Nuże, wnieś skargę wobec gór, niech pagórki słuchają twojego głosu!

2 Góry, słuchajcie skargi Pana, uważajcie, fundamenty ziemi!

Gdyż Pan ma sprawę ze swoim ludem i rozprawia się z Izraelem.

3 Ludu mój! Cóż ci uczyniłem?

I czym ci się uprzykrzyłem? - Odpowiedz mi!

4 Wszak wyprowadziłem cię z ziemi egipskiej i z domu niewoli wykupiłem cię, posłałem przed tobą Mojżesza, także Aarona i Miriam.

5 Ludu mój! Pomnij, co zamyślał Balak, król moabski,

i co mu odpowiedział Bileam, syn Beora,

i co zaszło w drodze od Szittim do Gilgal, abys poznał sprawiedliwe dzieła Pana!

6 Z czym mam wystąpić przed Panem, pokłonić się Bogu Najwyższemu?

Czy mam wystąpić przed nim z całopaleniami, z rocznymi cielętami?

7 Czy Pan ma upodobanie w tysiącach baranów,

w dziesiątkach tysięcy strumieni oliwy?

Czy mam dać swojego pierworodnego za swoje przestępstwo,

własne dziecko na oczyszczenie mojego grzechu?

8 Oznajmiono ci, człowiecze, co jest dobre i czego Pan żąda od ciebie:

tylko, abys wypełniał prawo, okazywał miłość bratnią i w pokorze obcował ze swoim Bogiem.

9 Słuchaj! Pan woła na miasto - a rozsądnie jest bać się twojego imienia – słuchajcie, plemiona i zgromadzenie miasta!

10 Czy mogę zapomnieć o domu bezbożnego, który gromadzi skarby przez zbrodnie, i o przeklętej, skąpej mierze?

11 Czy mam go uniewinnić mimo fałszywej wagi

i mimo worka z oszukańczymi odważnikami?

12 Bogacze miasta są pełni bezprawia,

jego mieszkańcy mówią kłamstwo i mają oszukańczy język w swoich ustach.

13 Dlatego i Ja zacznę cię karać,

niszczyć z powodu twoich grzechów.

14 Będziesz jadł, lecz się nie nasycisz, głód pozostanie w twoich wnętrznościach.

Porwiesz, lecz nic nie wyniesiesz, bo co wyniesiesz, to wydam pod miecz.

15 Będziesz siał, lecz nie będziesz zbierał,

będziesz tłoczył oliwki, lecz nie będziesz się namaszczał oliwą,

będziesz tłoczył grona, lecz wina pić nie będziesz.

16 Przestrzegałeś ustaw Omriego i wszelkich sposobów domu Achaba,

postępowaliście według ich rad.

Dlatego zamienię cię w pustynię, a twoich obywateli uczynię pośmiewiskiem.

Tak będziecie musieli znosić hańbę mojego ludu.

Struktura tekstu

Tekst napisany został w formie rozprawy sądowej przeciwko Izraelowi, w którym góry i pagórki zostały powołane na świadków. Prorocy częściej używali podobnej formy, gdzie Bóg oskarżał Izrael za łamanie warunków przymierza. (np.: Izajasza 1,2-3. 18-20; Jeremiasza 2,4-13, Ozeasza 2,4-17 i inne).

W tych wersetach oskarżenie nie dotyczy grzechu, jak to zostało opisane w rozdziałach 2 i 3. Nie chodzi o brak spełnienia Prawa, lecz o odrzucenie dzieła zbawczego.

Podobnie jak później część ludu Izraela odrzuciła dzieło zbawienia dokonane przez Jezusa Chrystusa.

w. 1-2

Przedstawienie sytuacji sądowej. Powodem sądowym jest Pan. Oskarżonym jest Izrael. Micheasz jest tym, który przekazuje pozew w imieniu Powoda, a skarga dotyczy łamania przymierza przez Izrael.

W 2 i 3 rozdz. Micheasz wyartykułował w Imieniu Pana ostre skargi przeciwko bogatym i rządzącym. Tu skarga brzmi inaczej; tu Bóg mówi ze złamanym sercem do swego ludu. Bóg pragnie, aby Izrael wrócił do Niego. To całkiem inny ton niż w rozdz. 2 i 3.

Góry funkcjonują tutaj jako świadkowie, podobnie jak kamienie były świadkami (por. Ks. Rodzaju 31,43-50 i Jozuego 22,21-28). Kamienie były świadkami tego, że przymierze z Bogiem jest nierozzerwalne, także dla następnych pokoleń.

W światopoglądzie starożytnych podstawy gór były fundamentami ziemi. Są doskonałymi świadkami, ponieważ są stałe, istniały już długo przed powstaniem Izraela. (por. 1,2; Ks. Powt. Prawa 4,26; 30,19; 31,28; 32,1).

w. 3

Ludu mój! – jest to wołanie pełne miłosierdzia, ale też cierpienia.

Czym cię uprzykrzyłem? – można też tłumaczyć: *czy dałem Ci za dużo do noszenia?*

Ludzie często oskarżają Boga, uważając, że Bóg jest niesprawiedliwy. Ale właściwie prawda jest taka, że człowiek nie ma żadnego prawa, ani powodu aby oskarżać Boga, gdyż sam odszedł od przymierza. Problemy człowieka nie są skutkiem niewierności Boga, lecz ludzkiej niewierności.

Odpowiedz mi... – wezwanie do obrony. Jeśli masz skargę, to powiedz to wyraźnie (por. Ks. Liczb 35,30; 1 Samuela 12,3).

w. 4

Wersety 4 i 5 zawierają dowody, że nie ma podstaw do skarg przeciwko Bogu, a wręcz przeciwnie!

Pan wspomina wielkie dzieło zbawcze, które dokonało się dla Izraela: wyzwolenie z Egiptu oraz podarowanie mu przywódców. Tylko przez działanie Boże Izrael może istnieć jako naród.

Przywódcy Mojżesz, Aaron i Miriam stanowią wielki kontrast z przywódcami Judy, jak opisano w rozdz. 2 i 3.

Wykupić (Hebr. *padah*) oznacza zapłacić odpowiednią cenę jako kompensatę za niewolnika, w celu wyzwolenia go (por. Ks. Wyjścia 21,7-11).

w. 5

Wyraz tłumaczony jako pamiętać (hebr. *zākar*) oznacza więcej, niż tylko przypominanie, wspomnianie. Jest to też aktualizowanie przeszłości, to znaczy przypomnienie to ma przyczynić się do odpowiedniego zachowania się, co w tym przypadku oznacza zaufanie Bogu i życie według Jego woli, jak dzieci przez Niego wyzwolone. Wyraz ten często ma konotację nawrócenia się i odnowienia przymierza.

To prowadzi do poznania Boga. *Poznać* (hebr.: *jada*) oznacza poznanie zarówno intelektualne, jak też poznanie kogoś w relacji osobistej. Izrael powinien poznać *sprawiedliwe dzieła Pana*, to jest właśnie zbawienie Izraela.

Historia Balaka, króla Moabu, oraz jego proroka Bileama, jest historią zwycięstwa Izraela przez ponadnaturalne działanie Pana (Ks. Liczb 22).

Szittim i Gilgal – to początek podbicia ziemi obiecanej (Ks. Jozuego 3,1-4,9). Szittim leżało na terytorium Moab, na północ od góry Nebo naprzeciwko Jerycha (Ks. Liczb 33,48-49). W Szittim Jozue został ustanowiony przywódcą Izraela (Ks. Liczba 27,23) i stąd też zostali wysyłani wywiadowcy do Jerycha (Ks. Jozuego 2,1). Z Szittim Izrael wyruszył, aby przejść przez Jordan do ziemi obiecanej (Ks. Jozuego 3,1).

Gilgal położony między Jordanem a Jerychem był pierwszym miejscem pobytu w Kanaan i bazą wypraw (Ks. Jozuego 4,19; 5,10).

w. 6-7

W tych wersetach lud odpowiada na słowa Pana. Bóg zaoferował zbawienie, ale lud nie reaguje odpowiednio. Zamiast wierzyć i powierzyć się, lud proponuje wykonanie rytuałów. Lud jest świadomy faktu, że oddalił się od Boga, złamał przymierze, wie, że należy więc coś uczynić. Ale zamiast nawrócić się, zamiast myśleć w kategoriach przymierza, myśli, że może zadośćuczynić swe winy poprzez ogromne dary.

Słowa oskarżające wypowiedziane przez Boga wprowadziły obudziły lud Izraela, ale jednak nie przyczyniły się do jedynej właściwej reakcji, mianowicie do nawrócenia się. Zamiast tego Izrael fałszywie sądzi, że kult ofiarny oznacza spełnienie warunków przymierza.

Oznacza to ślepotę duchową. Mimo wielkich działań Bożych, Izrael nie rozumie. Bóg wybawił Izrael z Egiptu nie na podstawie ich uczynków lub kultu, lecz tylko z suwerennej łaski. Jakże Izrael może myśleć, że teraz na podstawie ich darów, Bóg ich wyzwoli?

Bóg pokazał jak bliski jest ludu. Ale Izrael, chcąc ofiarować ogromne dary, pokazuje, że uważa, że Bóg jest bardzo daleko. Działanie Izraela jest bardzo religijne, ale pozbawione prawdziwej wiary.

Wersety 6-7 składają się z serii pytań jak można podejść do Boga. Jest to rodzaj targowania się: ile należy ofiarować, aby Bóg był zadowolony.

W ofierze całopalenia ofiara w całości zostaje oddana Bogu (Ks. Kapłańska 1,1-17). Można ofiarować każde cielę bez skazy, starszego niż 7 dni. Jednoroczne cielęta są więc o wiele bardziej cenne, ponieważ w nie zostało dużo zainwestowane, mianowicie cały rok troski i karmienia.

Podane ilości są absurdalne. Tylko król jest w stanie ofiarować 1000 baranów i to jeszcze tylko na szczególne okazje (por. 1 Królewski 3,4). *Dziesiątki tysięcy strumieni oliwy* jest także ilością nierealną i absurdalną.

Oznacza to, że targując się w ten sposób, traktujesz Boga jako Kogoś, kto wymaga tyle, że nie jesteś w stanie tego spełnić.

Propozycja ofiarowania własnego dziecka pokazuje jak zepsute i ciemne jest serce pogan, którzy odrzucają łaskę Bożą, okazaną w przymierzu.

Sytuacja Izraela jest beznadziejna, a mimo to lud nie chce się nawrócić i próbuje po swojemu naprawić złamaną relację z Bogiem, poprzez proponowanie ofiary, której w rzeczywistości nigdy nie będzie w stanie dać.

w. 8

Bóg nie chce tak ogromnej ofiary, lecz pragnie sprawiedliwości, miłości i pokory.

Wypełnić prawo – lub też można tłumaczyć: *wykonać* lub *czynić sprawiedliwość* (Hebr. sprawiedliwość = *mišpat*). Jest to centralne przesłanie proroków, także bardzo ważne w Prawie Mojżeszowym. Wykonać sprawiedliwość oznacza w efekcie wykonać Prawo Boże.

Wypełnianie prawa oznacza też praktykowanie *miłości braterskiej*, lub bardziej dosłownie: *miłowanie miłosierdzia* (Biblia Tysiąclecia: *umiłowanie życzliwości*).

W hebrajskim tekście używany jest tu wyraz, który zazwyczaj jest tłumaczony jako miłosierdzie (hebr.: *hesed*). Znaczenie: *wzajemna miłość, lojalność, wierność, miłosierdzie*, zazwyczaj w kontekście relacji między dwiema osobami lub między dwiema partiami (por. np. Ks. Rodzaju 19,19; 24,50; Rut 3,10; Jozue 2,12). Wyraz ten używany jest zazwyczaj w sytuacjach, w których jedna z partii jest słabsza i tym samym zależna od drugiej (np. Ks. Rodzaju 20,13; 24,49; 47,29; 2 Samuela 16,17). Wyraz ten w Starym Testamencie jest najważniejszym wyrazem określającym naturę przymierza.

Praktykowanie *hesed* jest związane ze sprawiedliwością (Hebr.: *mišpat*). Jeden i drugi wyraz dotyczy troski o słabszych. Miłosierdzie (*hesed*) podkreśla nastawienie, sprawiedliwość (*mišpat*) podkreśla odpowiednie czynności.

W kazaniu na górze (Ew. Mateusza 5,17-48) Jezus wyjaśnił co to oznacza w praktyce.

W pokorze obcować ze swoim Bogiem – czyli żyć z Bogiem w taki sposób, że zawsze On jest w tej relacji najważniejszy, a nie ja sam. Podobnie postępując sprawiedliwie i miłosiernie, nie ja - jako czyniący je - ale mój bliźni powinien być ważniejszy.

Micheasz nie twierdzi, że kult ofiarny nie ma znaczenia; Bóg sam go ustanowił. Kult ofiarny powinien być podporządkowany etyce, czyli życiu według Prawa Bożego. Tym, co Bóg wymaga, nie jest na pierwszym miejscu kult, lecz to co jest dobre (por. Izajasz 1,17; 5,20; Amos 5,14; Micheasz 3,2). Kult bez wiary oznacza tylko puste rytuały, których Pan nienawidzi (por. Izajasz 1,11-14 Amos 5,21-22)

Zastosowanie w kazaniu

Pytaniem jest, w jaki sposób chwalimy Boga w naszych słowach i czynach. Micheasz mówił o tym, jak nie powinno się tego czynić, pokazując jakie błędy popełniał w tym Izrael. Bóg bardzo się gniewa, ale też Bóg pragnie relacji z Izraelem i jest pełen miłosierdzia. Bóg cierpi z powodu nieprawości i grzechów ludzkich.

‘Obowiązki’

Nasze rytuały wyglądają obecnie inaczej, niż te opisane w Starym Testamencie, ale zasada nadal jest ta sama. Bóg nie pragnie pustych rytuałów, lecz naszych serc.

Współcześnie wielu ludzi, w Kościołach, myśli bardziej lub mniej świadomie, że jedyną ważną rzeczą wobec Boga jest spełnienie obowiązków religijnych, a to, w jaki sposób się żyje, jest bez znaczenia.

Ważnym jest podkreślanie, że bycie chrześcijaninem jest czymś więcej niż tylko odwiedzanie nabożeństwa w niedzielę. Chrześcijaninem jest się 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu.

To, że jestem chrześcijaninem, okazuje się we wszystkim co mówię, robię i myślę.

Jeżeli myślimy, że wystarczy odwiedzić nabożeństwo i nic więcej, pokazujemy, że tak naprawdę nie zrozumieliśmy, Kim jest Bóg i czym jest Ewangelia.

Łaska i wiara

Często chcemy za dużo sami czynić. Wskazujemy często na katolików, którzy chcą przez uczynki zarobić na zbawienie, ale protestanci czasami też nie są od takiego myślenia wolni.

Wielu chrześcijan jest przekonanych, że wiara chrześcijańska oznacza spełnienie całej serii obowiązków i trzymanie się zakazów. Jeśli jednak ktoś w ten sposób żyje, z poczucia obowiązku, a nie z miłości, nic mu to nie pomoże. Oznacza to w efekcie, że odrzucamy samego Jezusa Chrystusa, fundament naszej wiary.

Bóg pragnie mieć relację z nami, chce, abyśmy Mu zaufali.

Pamięć...

Bóg działa przez historię. Najważniejszym dla nas jest dzieło Jezusa Chrystusa na krzyżu, który nas zbawił. Powinniśmy o tym ciągle pamiętać, to znaczy, że to ma być rzeczywistością w naszym życiu. Stary Testament jest pełen historii głoszących dzieło zbawcze Boga i uczy nas Kim jest Bóg. Dlatego ważnym jest poznać Go, abyśmy mogli ciągle przypominać sobie, pamiętać to, co Bóg uczynił dla Izraela, dla nas.

Praktykowanie, to życie na co dzień ze świadomością, że nasz Ojciec niebieski jest Tym, który wyzwolił Izrael w cudowny sposób z Egiptu.

Czynienie sprawiedliwości

Bóg jest sprawiedliwy, dlatego my też powinniśmy być sprawiedliwymi. Jeżeli sami jesteśmy sprawiedliwi, pokazujemy Kim jest Nasz Bóg.

Sprawiedliwość oznacza właściwe traktowanie każdego człowieka, oznacza to, że każdy człowiek powinien mieć równe miejsce w społeczeństwie, nikt nie powinien zostać wykluczony. Oznacza to szczególną troskę wobec biednych i potrzebujących. Często jednak ograniczamy rozumienie sprawiedliwości opisanej w tym tekście tylko do sprawiedliwości

socjalnej/ekonomicznej, ale to nie wszystko. Sprawiedliwość oznacza wypełnianie Prawa Bożego, które Jezus podsumował i wyjaśnił w tzw. Kazaniu na górze. Oznacza to, że wypełnianie sprawiedliwości czynić powinniśmy cały czas, każdego dnia, każdej godziny. Ma to wielkie konsekwencje dla naszego codziennego życia. Nie tylko w tym ile pomagamy innym, ale ma to także konsekwencje dla naszej konsumpcji (np. kupowanie tanich produktów np. z Indii, których niska cena spowodowana jest wykorzystywaniem pracowników w sposób niewolniczy...), dla naszej pracy (czy chcę płacić moim pracownikom sprawiedliwie zarobki, czy chce uczciwie płacić za usługi? ...) - por. Efezjan 4,25-29. Chodzi przy tym nie tylko o aspekty socjalno-ekonomiczne, ale też osobiste. Chodzi o moje relacje z innymi ludźmi.

Wiara bez uczynków jest martwa (List Jakuba 2,26). Wyznanie tylko ustami, że wierzymy jeszcze nas nie zbawi. Wierzyć oznacza też czynić (Ew. Mateusza 7,21). Wyrazem prawdziwej wiary i pobożności jest też pomoc potrzebującym (List Jakuba 1,27).

Życie w pokorze z Bogiem

Nie ja jestem najważniejszy, lecz Jezus. Jest to postawa, której sam Pan Jezus dał nam przykład. Taka powinna być postawa naszego życia.

Żyję wtedy w świadomości, że jestem stworzony przez wszechmogącego Boga, że jestem grzesznikiem, zbawionym przez ofiarę Chrystusa. Żyję w szacunku dla Boga wszechmogącego, naszego Ojca. Oznacza to, że znam i chcę ciągle lepiej poznawać Boga. Żyję w bliskiej relacji z Nim, podobnie jak Henoch (Ks. Rodzaju 5,22).

On musi wzrastać, ja stawać się mniejszym (Ew. Jana 3,30). Kto siedzi na tronie w naszym życiu: ja sam, czy Król Jezus?

Ks. Micheasza 7,8-20

8 Nie ciesz się z mojej niedoli, moja nieprzyjaciółko! Choć upadłem, jednak wstanę, chociaż siedzę w ciemności, jednak Pan jest moją światłością.

9 Muszę znosić gniew Pana, gdyż zgrzeszyłem przeciwko niemu - aż ujmie się za mną i wymierzy mi sprawiedliwość, wyprowadzi mnie na światło, abym ujrzął jego sprawiedliwość.

10 Ujrzy to moja nieprzyjaciółka i wstyd okryje tę, która do mnie mówi: Gdzie jest Pan, twój Bóg? Moje oczy zaś będą patrzeć na to, jak będzie wtedy podeptana jak uliczne błoto.

11 Nadejdzie dzień, w którym twoje mury będą odbudowane, ów dzień, gdy twoja granica się rozszerzy, 12 ów dzień, gdy będą do ciebie przychodzić od Asyrii aż po Egipt, od Egiptu aż po Eufkrat, od morza do morza, od jednej góry do drugiej.

13 Lecz ziemia stanie się pustkowiec wraz ze swoimi mieszkańcami z powodu ich uczynków.

14 Paś swój lud swoją łaską, owce swojego dziedzictwa, które samotnie przebywają w leśnej gęstwinie pośród żyznych pól. Niech pasą się w Baszanie i w Gileadzie jak za dawnych czasów! 15 Daj nam oglądać cuda jak w dniach, gdy wychodziłeś z ziemi egipskiej!

16 Ujrzą to narody i wstydzą się będą przy całej swej mocy; położą rękę na ustach, ich uszy ogłuchną. 17 Lizać będą proch jak wąż, jak robactwo ziemne. Z drżeniem wyjdą ze swoich grodów, z trwogą do Pana, Boga naszego, bojąc się ciebie.

18 Któż jest, Boże, jak Ty, który przebaczasz winę, odpuszczasz przestępstwo resztce swojego dziedzictwa, który nie chowasz na wieki gniewu, lecz masz upodobanie w łasce? 19 Znowu zmiłuje się nad nami, zmyje nasze winy, wrzuci do głębin morskich wszystkie nasze grzechy. 20 Ty okażesz wierność Jakubowi, łaskę Abrahamowi, jak pod przysięgą obiecałeś naszym ojcom za dawnych dni.

Poprzedni fragment (7,1-7) mówi o grzechach Izraela, o całkowitym braku owoców w winnicy, którym jest Izrael (Psalm 80,9-17; Izajasz 5,1-7). Sytuacja wygląda beznadziejnie. Jednak zakończenie Księgi Micheasza jest pełne nadziei, mówiące o odnowieniu, zniszczeniu wroga i przebaczeniu.

w. 8

Pamiętajmy, że Micheasz głosił w okresie kiedy Juda została zaatakowana przez Asyrię. Jerozolima jeszcze nie upadła, ale w przyszłości zostanie zdobyta i zniszczona (w. 12). Król Hiskiasz nawrócił się (Jeremiasza 26,18-19) a miasto zostało na razie ocalone (Jeremiasza 18,7-10).

Fragment w. 8-13 stanowi pieśń, mówiącą o Jeruzalem przedstawionym jako kobieta (Sion). Jerozolima padnie i przeżyje klęskę, ale to nie koniec, wrogowie nie powinni cieszyć się zbyt szybko z tego powodu: Jeruzalem znowu powstanie.

Chociaż upadłem – wyraz upadać bywa często używany jako metafora strasznej klęski, w tym przypadku kompletne zniszczenie Jerozolimy.

Ciemność oznacza uwięzienie, światłość natomiast wolność.

Mimo strasznej sytuacji, Jeruzalem ma nadal zaufanie w Panu, Który jest światłością. Pan sprawi, że Sion znowu wstanie.

w. 9

Sion ponosi karę za swoje grzechy. Jest to kara tymczasowa, która kiedyś się skończy. Bóg sprawiedliwości ukarze tego, kto łamie sprawiedliwość.

Powodem upadku Jerozolimy jest gniew Boży z powodu grzechów a nie potęga militarna wroga. Mimo kary, Bóg nie opuścił swego ludu na zawsze. Upadek Jerozolimy jest tylko i wyłącznie sprawą Pana, używającego armii wroga jako narzędzia. Kara jest straszna, ale zawiera zarazem nadzieję: to Bóg rządzi i decyduje, a nie armia wrogów.

Wyraz *wymierzyć* (hebr. *rib*) oznacza dosłownie zwalczać, usiłować, klócić się, często używany w rozprawach sądowych. Nieraz w kontekście spraw międzynarodowych, w sprawie między dwiema partiami, gdzie *sprawiedliwość* trzeciej osoby (hebr. *miszpat*) ma przyczynić się do pokoju między partiami.

W Starym Testamencie często Bóg jest tym, który wymierza (*rib*) sprawiedliwość, czasami jako oskarżyciel (por. np. Izajasz 3,13; Psalm 103,9; Micheasza 6,2), czasami jako adwokat (por. np. Psalm 119,54; Jeremiasz 50,34; 51,36)

Za brutalny atak na Jerozolimę dokonany przez Niniwę musi zostać wymierzona sprawiedliwość, czyli sprawiedliwość musi nastąpić a ten atak musi zostać ukarany, aby skrzywdzoną partię spotkała sprawiedliwość. Mimo to, że upadek Jerozolimy był karą, działanie Niniwy było grzechem przeciw ludowi Bożemu.

Widzę jego sprawiedliwość można też tłumaczyć jako *widzę jego zbawienie*. Sprawiedliwość Bożą można dostrzec w Jego sprawiedliwym działaniu jako Sędziego.

w. 10

Lepiej tłumaczyć: *niech nieprzyjaciel mój patrzy*

Cytowane pytanie retoryczne i cynizm wroga: *Gdzie jest ten wasz Bóg?* Implikowana odpowiedź - nie ma Go. Ale jednak wróg, który tak mówi, teraz jest zawstydzony i będzie w końcu ukarany i poniżony.

w. 11-13

Prorok znowu zwraca się do Jerozolimy (hebrajski tekst jest jednoznaczny).

Hebrajski wyraz *mury* (*geder*) oznacza mury bez zaprawy z kamienia, zazwyczaj zbudowane wokół winnicy lub nocne schronienie owiec.

Granice Izraela zostaną rozszerzone, czyli Izrael będzie większy niż tylko etniczny naród Izraela. Zbawienie jest nie tylko Izraela.

Od Asyrii .. itd. Cały werset 12 opisuje, jak przychodzą ze wszystkich stron świata, czyli z całego świata, do Syjonu.

Przychodzą ze wszystkich narodów. Zostaje to spełnienie w kościele, który składa się z ludzi wszystkich narodów, gdzie Żydzi i byli poganie tworzą razem Kościół (Rzymian 4,16-17; Efezjan 3,1-6). To jest prawdziwy Sion, symbolicznie reprezentowany przez miasto Jerozolima (Hebrajczyków 12,22). Zostanie to w pełni spełnione na końcu czasów (Apokalipsa 21-22).

Wspominana jest tu Asyria a nie Babilon, być może dlatego, że Micheasz wypowiedział te prorocтва w czasie ataków asyryjskich, kiedy Babilon jeszcze nic nie znaczył.

Od Egiptu aż po Eufrat – dosłownie *od miejsca nieszczęścia / utrapienia*. Hebrajski wyraz, użyty w tym miejscu przez większość komentatorów rozumiany jest jako inna forma nazwy Egiptu (podobnie jest w 2 Królewskiej 19,24).

Egipt, na południowej stronie Izraela, jest krajem, który sprawił Izraelowi wiele cierpień na samym jego początku. Po wyjściu z Egiptu Izrael zaczął istnieć jako naród. Asyria (i Babilon) jest powodem jego cierpień na końcu jego historii. Asyria niszczy to, co powstało po wyjściu z Egiptu. Egipt i Asyria razem symbolizują wszystkich wrogów Izraela.

Izrael teraz jest tym samym narodem, który Bóg wyprowadził z Egiptu, ludem, z którym Pan zawarł przymierze. Tak jak Pan Bóg wyzwolił Izrael z Egiptu i wyprowadził ich z niewolnictwa, z ciemności, do wolności i światłości, podobnie Bóg jeszcze raz to uczyni.

Resztę ludności ziemi, która nie przyjdzie do Boga, spotka kara i ziemia stanie się pustkowiem. To znajdzie swoje spełnienie podczas powtórnego przyjścia Jezusa Chrystusa (1 Tesaloniczan 5,1-11; 2 Piotra 3,10-13).

w.14

W. 14-20 stanowią modlitwę Micheasza do Boga za lud w odnowionym Syjonie.

Znajdujemy tu tematy często występujące w Psalmach, mianowicie Pan jako pasterz a lud jako trzoda (Psalm 80,2; 74,1; 28,9). Pasanie owiec jest często używaną metaforą dla rządzących, królów (por. Micheasza 2,12; 4,6-7; 5,3 a także w źródłach asyryjskich i innych). W wielu miejscach na bliskim wschodzie król otrzymywał w tekstach honorowy tytuł 'pasterza'.

Izrael jest własnością Bożą (Ks. Wyjścia 19,6), więc też dziedzictwem na zawsze. Dziedzictwem Bożym są Żydzi i chrześcijanie z pogan, gdyż poprzez relację z Jezusem Chrystusem każdy wierzący jest potomstwem Abrahama (Dz. Apostolskie 15,16-18; Galatów 3,26-29; Efezjan 2,3-4; 1 Piotra 2,9-10).

Przebywać (Hebr. *šākan*): chodzi o mieszkanie na stałe.

Pośród żyznych pól – lepiej tłumaczyć jako: *w środku dobrego/żyznego ogrodu*. Choć słowo ogród (hebr. *karmel*) też może oznaczać górę Karmel.

Baszan jest bardzo żyznym rejonem na wschód od jeziora Galilejskiego. Baszan był bardzo znany z jego wysokich drzew i bardzo dobrego bydła (Ks. Powt. Prawa 32,14; Psalm 22,13; Ezechiela 39,18; Amos 4,1).

Gilead jest rejonem na wschód od Jordanu, na południe od Baszanu. Należał też do Izraela i był także znany z bardzo dobrych pastwisk (Ks. Liczb 32,1.26).

Bóg dał tę ziemię Izraelowi na początku, ale za panowania króla Jehu Izrael stracił ją (2 Królewska 10,11). W czasie Micheasza należy do Asyrii (2 Królewska 15,29).

Baszan i Gilead symbolizują maksymalny dobrobyt i bogactwo w rolniczym kontekście Judy za czasów Micheasza. Cały werset mówi o odnowieniu Izraela, o dobrobycie i bezpiecznym życiu w dobrej ziemi, nawiązując do dobrych dawnych czasów.

w. 15

Bóg pokazuje na nowo cuda jak przy wyjściu z Egiptu.

Wyjście z Egiptu gra ważną rolę w Biblii, jako paradygmat zbawienia. Wtedy Izrael powstał i wtedy Pan Bóg pokazał swoją siłę oraz wierność wobec niego (Ks. Wyjścia 12,50-51).

Izrael jest tym samym Izraelem, który Bóg wyprowadził z Egiptu, a Bóg na nowo wyprowadzi go do wolności i odnowienia.

To nowe wyjście z Egiptu jest wyprowadzeniem człowieka z ciemności do światłości, czego dokonał Jezus Chrystus. Święto Paschy, chrzest w Morzu Czerwonym, manna, woda ze skały, to wszystko wskazuje na Chrystusa i jego zbawienie (1 Koryntian 10,1-4; 2 Koryntian 5,17).

w. 16-17

wstydić się będą przy całej swej mocy, można też tłumaczyć jako *pozbawieni będą całej swej mocy*.

Położą ręce na ustach jest hebrajskim idiomem, oznaczającym: *i zamkną się*.

Proch, lub *kurz*, jest symbolem totalnego poniżenia. Już w Ks. Rodzaju czytamy, że wąż za karę zostaje poniżony i będzie jadł proch (Ks. Rodzaju 3,14).

Wróg zostanie pokonany i poniżony, co zostanie ostatecznie spełnione i wykonane w Jezusie Chrystusie. Kościół zetrze wroga (Rzymian 16,20).

Drżenie – jest to wyraz, wyrażający ogromny strach, jak wtedy kiedy narody były pełne strachu, kiedy Bóg wyprowadził Izrael z Egiptu (Ks. Wyjścia 15,15; por. Ks. Powt. Prawa 28,67; Job 4,12-15).

w. 18-19

Imię Micheasz oznacza: Kto jest jak Pan?

Inne narody też uwielbiały swoich bogów tymi słowami. Także Babilończycy i Asyryjczycy uważali, że ich główni bogowie nie dają się porównać z bogami innych narodów.

Nieporównywalne w Bogu jest to, że przebacza grzechy, rzeczywiście żaden inny bóg pogański nie jest w stanie tego zrobić.

Śledząc historię Izraela widzimy, że Pan ciągle interweniuje jako Bóg zbawczy.

Jego ogromna łaska jest nie do porównania. Ta łaska nie jest dla wszystkich, lecz tylko dla „resztki”, czyli dla tych, którzy są wierni Panu Bogu (por. Micheasza 5,6).

Tylko jeśli grzechy Izraela, grzechy wierzących, zostaną zwyciężone, pokonane, wrzucone do głębi morza, podobnie jak faraon zginął w Morzu Czerwonym, tylko wtedy Izrael może być naprawdę wolny. Wszystkie grzechy zostały kompletnie usunięte przez krzyż Chrystusa (Kolosan 2,13-15).

Przebacza winy, ten wyraz występuje też w liturgii Dnia Prześlągania (Ks. Kapłańska 16,22). Izajasz używa tego samego wyrazu *winy* (hebr. 'āwōn) oraz *przestępstwo* (hebr. peša) w pieśni o Słudze (Izajasz 538-12), której spełnienie jest w Jezusie Chrystusie.

Jezus nie ignoruje grzechu jakby nie miał znaczenia. Grzech jest bardzo poważny. Jezus był jedynym, który trzymał się warunków przymierza (Rzymian 3,21-26). On poniósł karę za nasze grzechy.

Który inne bóg by przebaczył? Wszyscy oni są martwi. Nie ma nikogo jak Bóg, który wybaczca i daje nam przez to prawdziwą wolność.

Hesed

Bóg ma upodobanie w łasce. Hebrajski wyraz (*hesed*) jest często tłumaczony jako miłosierdzie.

Hesed jest jednym z kluczowych teologicznych wyrazów w Biblii. Niezwykle trudno przetłumaczyć, wyrazić w jednym wyrazie jego znaczenie. Jego znaczenie to o wiele więcej niż tylko miłosierdzie, miłość i łaska.

Hesed określa lojalność, miłość i łaskę wobec drugiej osoby z którą mamy relację. Może to oznaczać formalną relację z obowiązkami z obu stron, jaka np. istnieje w przymierzu. *Hesed* jest w pewnym sensie spełnieniem zobowiązań przymierza. Ale jednocześnie *hesed* zawsze jest praktykowany z wolnej woli; *hesed* z powodu obowiązku już nie jest *hesed*. *Hesed* nie jest 'tylko' spełnieniem warunków przymierza i nie jest ograniczony do tych, którzy są w relacji przymierza. *Hesed* jest blisko związany z wiernością, przebaczeniem, miłością i łaską.

w. 20

Przebaczenie grzechów jest możliwe dzięki miłosierdziu Bożemu, oraz dzięki faktowi, Bóg jest wierny swoim obietnicom wobec Abrahama, które zostały spełnione w Jezusie Chrystusie.

Wierność (hebr. 'ēmet) oznacza też zapewnienie, że to co obiecane zostanie wykonane. Bóg jest wierny i miłosierny, on daje przebaczenie nie dla wszystkich (por. Micheasza 2,7-9; 3,11) lecz tylko dla tych, którzy się nawrócą, dla wiernej resztki.

Zastosowanie

Konsekwencje grzechu

Jeruzalem jest gotów znosić gniew Pana (w. 9). Ostatecznie Jezus Chrystus zniósł gniew Pana za nasze grzechy umierając na krzyżu.

Mimo to, grzechy nasze mają często konsekwencje. Jeśli ktoś zabije kogoś, może żałować, nawrócić się, prosić o przebaczenie, ale zamordowanego człowieka już nie zwróci życiu. On i bliscy zabitego muszą z tym żyć. To tylko jeden przykład. Wiele grzechów ma konsekwencje dla naszego życia, dla życia naszych bliskich, lub też ludzi, których nie znamy.

Pytaniem jest: jak traktuję moje grzechy. Protestanci czasami za łatwo mówią, że nie ma już problemu, gdyż Jezus Chrystus poniósł karę za nasze grzechy. To prawda, ale grzech jest nadal bardzo poważny i ważnym jest mieć świadomość, jakie są konsekwencje grzechu, w tym życiu, i ostatecznie w tym, że Jezus musiał za nas umrzeć.

Charakter Boga

Wielu ludzi, także chrześcijan widzi Boga przede wszystkim jako ostrego Sędziego, Który karze, Którego należy się bać. Inni widzą Boga przede wszystkim jako miłość. Nawet

niektórzy chrześcijanie twierdzą, że Bóg w swej miłości nie mógł wymagać śmierci na krzyżu. Jeden i drugi obraz jest fałszywy i nie biblijny.

Bóg gniewa się strasznie z powodu naszych grzechów. Każdy grzech jest obrażeniem majestatu Stworzyciela.

W Biblii jednak też czytamy, jaki jest charakter Boga: On jest miłosierny, on przebacza winę, wyrzuca grzechy w morze, nie chowa na wieki gniewu. On zmiłuje się, jest wierny swoim obietnicom (w. 18-20). Te słowa są bardzo podobne tym z Ks. Wyjścia 34,5-7.

Jeśli widzimy gniew Boży w kontekście Jego charakteru, wiele możemy zrozumieć.

Charakter Boży ukazuje się w tym, że wysłał Swego Syna na ziemię, aby stał się On jednym z nas i za nas umarł. Jeśli dobrze rozumiemy te wersety, jesteśmy świadomi tego, że wierzący nie ma powodów, aby bać się Boga, mimo grzechów.

Miłosierdzie

Miłosierdzie (hebr. *hesed*) jest bardzo ważnym wyrazem teologicznym w Biblii. Powinniśmy prawidłowo rozumieć znaczenie pojęcia miłosierdzie. (Patrz wyżej przy w. 18-19).

Nieporównywalna sprawiedliwość Pana

W ostatnich wersetach znajdujemy całą ewangelię. Bóg jest sprawiedliwy, gniewa się na grzechy, ale w swoim nieporównywalnie wielkim miłosierdziu, daje przebaczenie grzechów. Bóg jest nieporównywalny, On jest unikalny. Nie ma innego Boga jak Pan Bóg. Żadna inna religia, filozofia lub sposób życia nie może zaoferować tego, co Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba oferuje, gdyż jest On jedynym Bogiem.

Zakończenie

Przestudiowaliśmy całą księgę Micheasza. Odkryliśmy, że Księga Micheasza jest nadal bardzo aktualna. Księga ta stała się w ostatnich latach bardziej znana, przy tym jednak szczególnie podkreślone jest to, co Micheasz mówi o sprawiedliwości socjalnej (6,8). Jednak nie możemy ograniczyć przesłania Micheasza do tego, choć bardzo ważnego tematu. Księga Micheasza mówi też o sprawiedliwości ale w kontekście całego planu zbawienia, który znajdujemy w Biblii.